

**ຄູ່ມືກ່ຽວກັບ ຈັນຍາບັນ
ແລະ
ສິດທິມະນຸດ
ໃນວຽກງານ
ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ**

**ມາດຖານຂອງຈັນຍາບັນ
ສໍາລັບ
ການສໍາຫຼວດ ແລະ
ການດໍາເນີນໂຄງການ
ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ**

**ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຕ້ານການຄ້າມະນຸດ
ຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ**

ຄູ່ມືກ່ຽວກັບ ຈັນຍາບັນ
ແລະ ສິດທິມະນຸດ
ໃນວຽກງານຕ້ານການຄ້າມະນຸດ

ມາດຖານຂອງຈັນຍາບັນ ສໍາລັບ ການສໍາຫຼວດ
ແລະ ການດໍາເນີນໂຄງການ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ

ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຕ້ານການຄ້າມະນຸດ
ຂອງ ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ

ບາງກອກ, ປະເທດໄທ

ກັນຍາ 2008

ລິຂະສິດ © ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຕ້ານການຄ້າມະນຸດ
ຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
ປີ 2008

ພິມຄັ້ງທຳອິດ ປີ 2008

ISBN: 978-974-257-233-4

ຮູບໜ້າປົກ (ເທິງ): ໜ່ວຍງານ ຂອງ UNIAP-UNDP ຮ່ວມກັນລົງພາກສະໜາມ
ເພື່ອປະເມີນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຄ້າມະນຸດ ໃນບ້ານແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນເຂດແຫ້ງແລ້ງ
ຂອງ ປະເທດ ມຽນມາ (ມິຖຸນາ 2007).

ຮູບໜ້າປົກ (ລຸ່ມ): ໜ່ວຍງານພາກສະໜາມຂອງ UNIAP ລົງປະເມີນຄວາມສ່ຽງ
ຕໍ່ການຄ້າມະນຸດ ໃນບ້ານແຫ່ງໜຶ່ງ ໃກ້ຊາຍແດນ ລາວ-ຈີນ (ມັງກອນ 2008).

ຮູບຫຼັງປົກ: ການໂຮມຊຸມນຸມຂອງຊຸມຊົນ ຢູ່ ປະເທດ ກຳປູເຈຍ
(ມີນາ 2007)

ຮູບໜ້າ-ຫຼັງປົກ ແລະ ທຸກໆຮູບປະກອບໃນຄູ່ມືເຫຼັ້ມນີ້, ນອກຈາກຮູບທີ່ມີຊື່ຜູ້ຖ່າຍ
ກຳກັບຢູ່, ແມ່ນຜົນງານຂອງ: ດຣ. ລິຊາ ເຣນເດີ ເທເລີ.

**ທຸກໆຮູບຖ່າຍ ຢູ່ໃນຄູ່ມືເຫຼັ້ມນີ້ ແມ່ນໄດ້ຖ່າຍພາຍໃຕ້ມາດຖານຂອງຈັນຍາບັນ
ທີ່ໄດ້ບັນລະຍາຍລະອຽດໃນຄູ່ມືເຫຼັ້ມນີ້. ທຸກໆຮູບຖ່າຍແມ່ນໄດ້ຖ່າຍຫຼັງຈາກໄດ້ຮັບ
ອະນຸຍາດຈາກບຸກຄົນນັ້ນແລ້ວ, ໂດຍໄດ້ຕັດທຸກໆຄຸນລັກສະນະທີ່ອາດຈະເປີດເຜີຍ
ຖານະຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຜູ້ທີ່ສົງໄສວ່າອາດຈະແມ່ນຜູ້ຄ້າມະນຸດອອກ.**

ສາລະບານ

ຄຳນຳ: ຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງ ຄຳນຶງເຖິງ ຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ຢູ່ໃນວຽກງານ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ 5

ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງ UNIAIP ກ່ຽວກັບ ຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ຢູ່ໃນ ວຽກງານ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ 10

1. ບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ: ມີຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ ແຕ່ວາງຕົວເປັນກາງ 12
2. ການຈັດບູລິມະສິດຄວາມປອດໄພ ແລະ ການປ້ອງກັນ ຕົນເອງ: ວິໄຈ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ 16
3. ຂໍ້ມູນໄດ້ມາຈາກຄວາມສະໝັກໃຈ, ປາດສະຈາກການບັງຄັບຂົ່ມຂູ່ 20
4. ການບໍ່ເປີດເຜີຍຊື່ຂອງຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ຮັກສາຄວາມລັບຂອງຂໍ້ມູນ ແມ່ນຖືເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ 27
5. ຄັດເລືອກ ແລະ ກະກຽມນາຍພາສາ ແລະ ໜ່ວຍງານພາກສະໜາມ ໃຫ້ພຽບພ້ອມ 33
6. ກະກຽມຂໍ້ມູນ, ເອກະສານອ້າງອີງ ແລະ ກຽມພ້ອມສຳລັບ ທຸກກໍລະນີສຸກເສີນ 39
7. ບໍ່ລັງເລທີ່ຈະຊ່ວຍຜູ້ອື່ນ: ໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ມີໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດ 44

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ: ເອກະສານ ວິທີການເຊື່ອມໂຍງ ມາດຕູນຂອງ ຈັນຍາບັນ ເຂົ້າໃນການສຳຫຼວດ ແລະ ການດຳເນີນໂຄງການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ 47

- A1. ແບບຟອມການກວດສອບຈັນຍາບັນ ສຳລັບການສຳຫຼວດກ່ຽວກັບ ການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງ UNIAIP 48
- A2. ໃບຢັ້ງຢືນ ການຮັບຄ່າຕອບແທນ ສຳລັບການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະ ໝັກໃຈ 52
- A3. ຂໍ້ແນະນຳ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ຄຳໃຫ້ສຳພາດ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ 54
- A4. ຂໍ້ທ້າມ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳ ຢູ່ພາກສະໜາມ ຂອງ UNIAIP 58

ຄໍານໍາ

ຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຕ້ອງ ຄໍານຶງເຖິງຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ຢູ່ໃນວຽກງານ ຕ້ານການ ຄ້າມະນຸດ

ໃນປີ 2003, ອົງການອະນາໄມ ໂລກ ໄດ້ພິມຈໍານ່າຍຂໍ້ແນະນໍາສືບຂໍ້ ສໍາລັບ ການສໍາພາດ ແມ່ຍິງທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ¹. ຂໍ້ແນະນໍາດັ່ງກ່າວ ເປັນບາດກ້າວທີ່ດີທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການພິຈາລະນາ ແລະ ເຄົາລົບສິດທິຂອງແມ່ຍິງ ທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນເວລາທີ່ມີການສໍາຫຼວດ, ເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ແລະ ການ ສໍາພາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ. ຄູ່ມືກ່ຽວກັບຄູ່ມືເພື່ອປົກປ້ອງເດັກ ຂອງອົງການ UNICEF², ຂໍ້ແນະນໍາດັ່ງກ່າວຍັງຄົງ ເປັນຄູ່ມື ຊຸດທໍາອິດທີ່ບັນດາຜູ້ເຮັດວຽກ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ສາມາດໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງໃນການເຮັດວຽກກັບຜູ້ຖືກ ເຄາະຮ້າຍ³. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນຫຼາຍປີຫຼັງຈາກທີ່ຄູ່ມືຕ່າງໆ ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ, ພວກເຮົາໄດ້ເຂົ້າໃຈວ່າ ຫຼາຍໆສະພາບຂອງການສໍາຫຼວດ ແລະ ການສ້າງ ກິດຈະກຳຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ບໍ່ໄດ້ຖືກກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນ ຄູ່ມືດັ່ງກ່າວຢ່າງຄົບຖ້ວນຮັດກຸມ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ:

¹ WHO (2003). ຈັນຍາບັນ ແລະ ຄໍາແນະນໍາຄວາມປອດໄພ ສໍາລັບການສໍາພາດແມ່ຍິງທີ່ຖືກ ເຄາະຮ້າຍ ຂອງ WHO.

² UNICEF (2006). ຄູ່ມື ກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງ ເດັກນ້ອຍທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຈາກການຄ້າມະນຸດ.

³ ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ ບໍ່ມີຄະນະກຳມະການກວດກາ ຫຼື ຄູ່ມືກ່ຽວກັບຈັນຍາບັນສໍາລັບຄົນຄວ້າຄືກັບສະຖາບັນ ການສຶກສາ ແລະ ຄົນຄວ້າແຫ່ງຊາດ ອື່ນໆ. ລາຍຊື່ ຕົວຢ່າງຂອງສະຖາບັນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຢູ່ໃນຄູ່ມືສະບັບນີ້, ໃນພາກ ຫຼັກການພື້ນຖານ 4: ການບໍ່ເປີດເຜີຍຊື່ຂອງຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ຮັກສາຄວາມລັບຂອງຂໍ້ມູນແມ່ນເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດ

- ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງຈັນຍາບັນດ້ານໃດແດ່ ສຳລັບການສຳພາດ ຜູ້ຊາຍ ທີ່ຖືກ ເຄາະຮາຍ?
- ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງຈັນຍາບັນດ້ານໃດແດ່ ສຳລັບການສຳພາດ ຫຼື ການປະຕິ ບັດກິດຈະກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສຳມະຊິກຄອບຄົວ ຫຼື ຄົນໃກ້ຄຽງຂອງຜູ້ ທີ່ອາດຈະແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮາຍ ຫຼື ອາດຈະແມ່ນຜູ້ກະທຳຜິດ, ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນບັນຫາຂອງຄວາມອັບອາຍມິມົນທິນ ແລະ ບັນຫາທີ່ ຄົນໃນ ຄອບຄົວ ຫຼື ຄົນໃກ້ຄຽງ ອາດຈະມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີ?
- ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງຈັນຍາບັນດ້ານໃດແດ່ ສຳລັບການສຳພາດ ຫຼື ການປະຕິບັດກິດຈະກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບກຸ່ມຄົນ ທີ່ກຳລັງເຮັດວຽກ ຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ອັນຕະລາຍ?

ເພື່ອເປັນການໂຕ້ຕອບກັບຊ່ອງຫວ່າງທີ່ໃຫຍ່ດັ່ງກ່າວ, ໂຄງການເຄືອຂ່າຍ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ (UNIAF) ໄດ້ສະເໜີ ແນວຄິດລິເລີ່ມກ່ຽວກັບ ຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ໃນການຕ້ານການ ຄ້າ ມະນຸດ ປີ 2008 ຂອງໂຄງການ, ເພື່ອຮັບໃຊ້ ວຽກງານຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງຊຸມຊົນ ໄປຄຽງຄູ່ກັບ ພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງ UNIAF ໃນຖານະໜ່ວຍງານປະສານງານ, ໜ່ວຍງານປະດິດສ້າງ ແລະ ໜ່ວຍງານ ສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານວິຊາການ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນ 6 ປະເທດ⁴ ໃນ ອະນຸພາກພື້ນ ລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ UNIAF ມີໜ້ອງການປະຈຳຢູ່. ຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ຫຼາຍໆ ແນວຄິດລິເລີ່ມ ທີ່ມີຈຸດປະສົງເພື່ອ:

- ຊີ້ໃຫ້ເຫັນຄວາມຈຳເປັນ ຂອງຄູ່ມື ກ່ຽວກັບຫຼັກການພື້ນຖານທີ່ ກວ້າງຂວາງ ແລະ ທັນສະພາບ ສຳລັບການສຳຫຼວດ ແລະ ການສ້າງ ກິດ ຈະກຳ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບ ທຸກກຸ່ມຄົນ ແລະ ບຸກຄົນ, ລວມ ທັງຜູ້ຊາຍ, ຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ຖືກເຄາະຮາຍ ທີ່ຍັງຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ອັນຕະລາຍ;

⁴ UNIAF ມີໜ້ອງການຢູ່ 6 ປະເທດເຊັ່ນ: ກຳປູເຈຍ, ຈີນ, ສປປ ລາວ, ມຽນມາ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ, ເຊິ່ງມີໜ້ອງການໃຫຍ່ຂອງພາກພື້ນ ຢູ່ທີ່ ບາງກອກ.

- ປະຕິບັດຂໍ້ແນະນຳດ້ານ ຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ໃນການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງ ຄູ່ມື ກ່ຽວກັບ 7 ຫຼັກການພື້ນຖານ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງ, ເພື່ອເປັນຫຼັກການນຳໃຊ້ ສຳລັບນັກສຳຫຼວດ ແລະ ຜູ້ປະຕິບັດໂຄງການ, ທີ່ສະໜັບສະໜູນໂດຍ UNIAP, ທີ່ເຮັດວຽກສື່ສານກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຈາກການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຜູ້ທີ່ຖືກກະທົບຈາກການຄ້າມະນຸດ.
- ສ້າງຄູ່ມືການປະຕິບັດຕົວຈິງ ສຳລັບ ນັກສຳຫຼວດ ແລະ ຜູ້ປະຕິບັດໂຄງການ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການເຊື່ອມໂຍງ ຈັນຍາບັນ ເຂົ້າໃນການສຳຫຼວດ ແລະ ການປະຕິບັດໂຄງການ ໃນແຕ່ລະວັນ ມີຄວາມງ່າຍດາຍ ແລະ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມເຂົ້າໃຈ, ເຊື່ອມຊຶມ ແລະ ການໝູນໃຊ້ຫຼັກສິດທິມະນຸດເຂົ້າໃນວຽກງານ ເຊັ່ນ: ການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ, ການຮັກສາຄວາມລັບ ແລະ ບໍ່ມີການບັງຄັບຂົ່ມຂູ່ ແລະ
- ແຈກຢາຍຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ຄູ່ມື ໃຫ້ແກ່ຄູ່ຮ່ວມງານ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນທົ່ວໂລກ ເພື່ອການທົດລອງ, ເພື່ອຄຳຕຳນິຕິຊົມ ແລະ ປະຕິບັດ, ໂດຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອຍົກລະດັບມາດຕະຖານ ຂອງການ ມີຈັນຍາບັນ ແລະ ການເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ ໃນການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ທົ່ວໂລກ.

ໃນຖານະທີ່ເປັນໂຄງການລະຫວ່າງອົງການ, UNIAP ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບອົງການຮ່ວມທຶນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ ຂອງລັດຖະບານ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ໂຄງການ ຂອງ ສປຊ, ອົງການຈັດຕັ້ງແບບຫຼາຍຝ່າຍ, ສະຖາບັນການສຶກສາ, ຄະນະການທູດ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຫຼາຍໆ ແນວຄິດລິເລີ່ມຂອງ UNIAP, ແນວຄິດລິເລີ່ມກ່ຽວກັບຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ໃນວຽກງານຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ໄດ້ຮັບການຂວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການຈາກຫຼາຍຄູ່ຮ່ວມງານ ທີ່ສຳຄັນ ແລະ ມິດສະຫາຍຈາກທຸກກຸ່ມໂລກ.

ຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ຂຽນຂຶ້ນໂດຍດຣ. ລີຊາ ເຣນເດີ ເທເລີ ຈາກ UNIAF. ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການທີ່ລ້ຳຄ່າ ຂອງທ່ານ ມາທິວ ຟຣິດແມນ, ທ່ານ ໂພລ ບັກລີ ແລະ ທ່ານ ອອຍວິນ ໂຮເຢັນ ຈາກ ໜ່ວຍງານວິຊາການພາກພື້ນ ຂອງ UNIAF; ນາງ ເມລີຊາ ເບຣນນັນ (ກົດໝາຍ ບຣູກລິນ), ນາງ ລີຊາ ລີ (ກົດໝາຍ ຮາເວີດ) ແລະ ດຣ. ຈອຍ ວັງ (ກົດໝາຍ ຮາເວີດ) ຂອງໜ່ວຍງານກົດໝາຍ ຂອງ UNIAF; ແລະ ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ UNIAF ທ່ານ ລິມ ຕິດ (ກຳປູເຈຍ), ນາງ ໂອນມາ ໄອ ໄອ ຈິ (ມຽນມາ) ແລະ ດຣ. ຣັດສະດາ ຈາຢາກູບຕາ (ໄທ). ແລະ ດັ່ງດຽວກັບວຽກງານອື່ນໆ ພາຍໃນຫ້ອງການ UNIAF ຂອງພາກພື້ນ, ແນວຄິດລິເລີ່ມດັ່ງກ່າວນີ້ຈະເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ໂດຍປາສະຈາກການຊ່ວຍເຫຼືອສະໜັບສະໜູນດ້ານວຽກງານ ການເງິນ, ບໍລິຫານ ແລະ ແຮງໃຈຂອງ ນາງ ປອນນິພາ ບຸດດີ ແລະ ນາງ ອອນອານິງ ອະນາມານ.

ຂອບໃຈເປັນພິເສດ ສຳລັບການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ແລະ ແຮງໃຈທີ່ໃຫຍ່ຫຼວງ ມາຍັງ ດຣ. ເດວິດ ແຟງໂກລດ ຈາກ UNESCO ທີ່ບາງກອກ, ທ່ານ ອາລັນ ບິຊີ ທີ່ ດານັງ/ວຽງຈັນ/ແມວເບີນ ແລະ ທ່ານ ຈອນ ຟຣີເດີຣິກ ຈາກ ໂຄງການ ແສງແຫ່ງຄວາມຫວັງ ທີ່ ຄັດມັນດູ. ຂອບໃຈທຸກຄົນທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນ ໄລຍະທົດລອງ ຂອງໂຄງການນີ້, ຢູ່ໃນການລິເລີ່ມການແຂ່ງຂັນ ການປະເມີນການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງ UNIAF, ເຊິ່ງພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບໃຊ້ການທົດລອງ ຄູ່ມື ແລະ ຂະບວນການທົບທວນ ຈັນຍາບັນ ຂອງ UNIAF: ດຣ. ໄທມັດສະ ສະແຕນແຟັດ ຈາກ ມະຫາວິທະຍາໄລ ໄມອາມິ; ດຣ. ຄອດແລນ ໂຣບິນສັນ ແລະ ທ່ານ ຊາລອດເຕ ໂດເລັນສ໌ ຈາກ ວິທະຍາໄລ ສາທາລະນະສຸກ ຈອນ ຮອບກິນສ໌; ເຄືອຂ່າຍສິ່ງເສີມສິດທິແຮງງານ (LPN) ປະເທດໄທ ແລະ ທ່ານ ລີລີ ຟານ ຈາກ ພັນທະມິດ ອັນ ຈຽງ ດິງ ທັບ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ (ADAPT) ຫວຽດນາມ.

ສູດທ້າຍ, ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ແມ່ນ ການນຳໃຊ້ຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ເປັນບ່ອນອີງບໍ່ຮັບປະກັນວ່າ ການສຳຫຼວດ ຫຼື ການປະຕິບັດ ໂຄງການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຈະຖືກຕ້ອງຕາມມາດຖານຂອງຈັນຍາບັນທັງໝົດ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນ ຕ້ອງມີການວາງແຜນຢ່າງລະອຽດຮັດກຸມ, ການກະກຽມ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມສຳລັບ ທຸກໂຄງການ ແລະ ການສຳຫຼວດ ກ່ຽວກັບວຽກງານຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້. ບໍ່ແມ່ນທຸກຄົນຈະສາມາດມີສ່ວນຮ່ວມ

ໃນການສໍາຫຼວດຫຼື ດຳເນີນໂຄງການ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດໃດໜຶ່ງ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີຄວາມຮູ້ຈາກຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສໍາລັບຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ, ພວກເຮົາຫວັງວ່າ ຄູ່ມື ເຫຼົ່ານີ້ຈະສະໜອງແນວທາງ ກ່ຽວກັບຫຼັກການພື້ນຖານ ທີ່ເຮັດໃຫ້ວຽກງານ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດດຳເນີນຕໍ່ໄປ.

ໜ່ວຍງານວິຊາການພາກພື້ນ ຂອງ UNIAP
ບາງກອກ, ປະເທດໄທ
ກັນຍາ 2008

ເດັກນ້ອຍ ໃນບ້ານແຫ່ງໜຶ່ງ,
ແຂວງ ຄັນດາລ, ກຳປູເຈຍ

ບູລິມະສິດການພົ້ນຖານ ຂອງ UNIAP

ຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິມະນຸດ
ໃນວຽກງານຕ້ານການຄ້າມະນຸດ

1. ບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ: ມີຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ ແຕ່ວາງຕົວເປັນກາງ
2. ການຈັດບູລິມະສິດຄວາມປອດໄພ ແລະ ການປ້ອງກັນຕົນເອງ: ວິໄຈ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສຽງ
3. ຂໍ້ມູນໄດ້ມາຈາກຄວາມສະໝັກໃຈ, ປາດສະຈາກ ການບັງຄັບຂົ່ມຂູ່
4. ການບໍ່ເປີດເຜີຍຊື່ຂອງຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ຮັກສາຄວາມລັບ ຂອງຂໍ້ມູນແມ່ນຖືເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ
5. ຄັດເລືອກ ແລະ ກະກຽມນຸ່ງຍພາສາ ແລະ ໜ່ວຍງານພາກສະໜາມ ໃຫ້ພຽບພອມ
6. ກະກຽມຂໍ້ມູນ, ເອກະສານອ້າງອີງ ແລະ ກຽມພ້ອມສຳລັບທຸກກໍລະນີສຸກເສີນ
7. ບໍ່ລັ່ງເລທີ່ຈະຊ່ວຍຜູ້ອື່ນ: ໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ມີໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດ

1. ບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ: ມີຄວາມເຫັນອີກ ເຫັນໃຈ ແຕ່ວາງຕົວເປັນກາງ

ວິທີໃດແດ່ທີ່ ນັກສຳຫຼວດ ແລະ ຜູ້ປະຕິບັດໂຄງການ ອາດຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ?

ວິທີທີ່ຄາດວ່າ ວຽກງານຂອງທ່ານອາດຈະສ້າງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ຄວາມ
ປອດໄພ, ຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມການສຳຫຼວດ
ຫຼື ຜູ້ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ ແລະ ວິທີປ້ອງກັນຜົນກະທົບດັ່ງ
ກ່າວ.

ໃນເວລາດຳເນີນການສຳພາດ....

ຖາມຕົນເອງ ດ້ວຍຄຳຖາມດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຖ້າຂ້ອຍສຳພາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດຜູ້ນີ້ (ຫຼືໃຫ້
ເຂົາມີສ່ວນຮ່ວມກັບ ກິດຈະກຳ), ຂ້ອຍອາດຈະເຮັດໃຫ້ເຂົາມີ
ຄວາມສ່ຽງ ທາງດ້ານຄວາມປອດໄພ, ດ້ານຄວາມຮູ້ສຶກ, ດ້ານ
ສັງຄົມ, ດ້ານເສດຖະກິດ ຫຼື ດ້ານອື່ນໆ ຄືແນວໃດແດ່?
- ຖ້າຂ້ອຍສຳພາດພໍ່ແມ່, ຍາດພີ່ນ້ອງຫຼືຄົນໃກ້ຄຽງຂອງຜູ້ເຄື່ອນຍ້າຍ
ທີ່ອາດຈະແມ່ນ ຫຼື ອາດຈະບໍ່ແມ່ນ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ (ຫຼືໃຫ້ເຂົາ
ມີສ່ວນ ຮ່ວມກັບ ກິດຈະກຳ), ຂ້ອຍຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ບໍ່?

☑ **ສັງເກດລາຍການສິ່ງທີ່ບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ:**

- **ເຄົາລົບສິດຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.** ເຈົ້າໄດ້ມີການຄາດຄະເນກ່ຽວກັບເຂົາເຈົ້າລ່ວງໜ້າຮຽບຮ້ອຍໂດຍບໍ່ທັນໄດ້ສອບຖາມບໍ່? ເຈົ້າກຽມພ້ອມທີ່ຈະຮັບຟັງເລື່ອງທີ່ບໍ່ຄາດຫວັງມາກ່ອນ ໂດຍປາສະຈາກການສະແດງຄວາມຄິດ ເຫັນແບບຕັດສິນບໍ່? ຖ້າເປັນດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ເຈົ້າຕ້ອງທົບທວນແນວຄິດຄືນໃໝ່.
- **ສັງເກດເບິ່ງອ້ອມຂ້າງ.** ມີກ້ອງວົງຈອນບິດບໍ່? ມີຄົນລັກຟັງການສົນທະນາບໍ່? ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການສຳຫຼວດ/ຜູ້ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ ມີຄວາມຮູ້ສຶກບໍ່ສະດວກ, ຕົກໃຈ ຫຼື ກັງວົນໃຈບໍ່? ຖ້າເປັນດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ຊອກຫາ ສະຖານທີ່ທີ່ເໝາະສົມກວ່າ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມເປັນສວນຕົວ ແລະ ຄວາມສະດວກ ຫຼື ຍົກເລີກການສຳພາດ ຖ້າວ່າຄວາມຮູ້ສຶກດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ໝົດໄປ.
- **ຮູ້ສະພາບແວດລ້ອມຂອງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມປອດໄພ.** ມີສັນຍານ ຫຼື ສິ່ງຊັບອກອັນໃດບໍ່ທີ່ບົ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າວຽກຂອງເຈົ້າອາດຈະເພີ່ມຄວາມສູງຂອງການມີມົນທົນ ຫຼື ຖືກລົງໂທດ ຈາກນາຍຈ້າງ, ຫົວໜ້າ, ສຳມະຊິກໃນຄອບຄົວ, ຄົນໃນຊຸມຊົນ, ອຳນາດການປົກຄອງ ຫຼື ອື່ນໆ? ຖ້າຫາກສົງໄສ, ພິຈາລະນາເລື່ອນ ຫຼື ປຸງເວລາ ການສົນທະນາ ຫຼື ປຸງ ສະຖານທີ່.
- **ຮູ້ຄວາມຄາດຫວັງຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ/ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບໂຫຍດ.** ເຈົ້າກຳລັງເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເຊື່ອວ່າເຈົ້າຈະສະໜອງບາງສິ່ງບາງຢ່າງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເຊິ່ງຄວາມຈິງບໍ່ແມ່ນແນວນັ້ນ, ຄວນຮູ້ຈັກສິ່ງທີ່ອາດຈະເປັນໄປໄດ້ດັ່ງກ່າວ. ຕ້ອງແນ່ໃຈວ່າຜູ້ທີ່ກຳລັງຖືກສຳພາດ ເຂົ້າໃຈຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງ ຂອງ ການສົນທະນາ.
- **ເອົາໃຈໃສ່ກິລິຍາທ່າທີ ແລະ ປະຕິກິລິຍາຕອບຮັບຂອງຕົວເຈົ້າເອງ.** ເຈົ້າຖາມຄຳຖາມທີ່ມີລັກສະນະເປັນກາງບໍ່? ສີໜ້າທ່າທາງ ແລະ ກິລິຍາທ່າທີຂອງເຈົ້າບົ່ງບອກວ່າ ເຈົ້າມີຄວາມສົນໃຈ ແຕ່ວ່າວາງໂຕເປັນກາງ ແລະ ບໍ່ອອກຄຳຄິດເຫັນແບບຕັດສິນບໍ່? ການຝຶກຊ່ອມການຈັດສຳພາດ ແລະ ຮັບການຕຳນິຕິຊົມກ່ຽວກັບກິລິຍາທ່າທີຂອງເຈົ້າຈາກຜູ້ທີ່ມີປະສົບການແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ປັດໃຈຕ່າງໆ ດັ່ງກ່າວຈະບໍ່ສ້າງບັນຫາ ໃນການຈັດການສຳພາດຕົວຈິງ.

ເມື່ອຈັດຕັ້ງກິດຈະກຳ/ໂຄງການ, ຕ້ອງແນ່ໃຈວ່າ...

- ✓ ໄດ້ຮັບ ການປະກອບສ່ວນ ຈາກຜູ້ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າກິດຈະກຳ/ໂຄງການແທດເໝາະກັບຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມສະດວກຂອງເຂົາເຈົ້າ.
- ✓ ບໍ່ມີສິ່ງໃດເຮັດໃຫ້ ຄວາມລັບ ຂອງຜູ້ທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຂອງຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າຫຼຸດຜ່ອນລະດັບລົງ.
- ✓ ສີ່ຂ່າວ, ຖ້າຫາກມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກໆກໍລະນີ, ຕ້ອງເຂົ້າໃຈການພິຈາລະນາໄຕ້ຕອງດາມຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິ ທີ່ພົວພັນກັບ ການສະເໜີຂາວກ່ຽວກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.
- ✓ ກິດຈະກຳ/ໂຄງການ ຈະບໍ່ສ້າງມົນທົນຄວາມເສື່ອມເສຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດໃນທຸກໆກໍລະນີ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວລວມທັງການຮຽກຮອງໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍສະເໜີເລື່ອງກ່ຽວກັບເຂົາເຈົ້າໂດຍປາສະຈາກການປົກສາຫາລື ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າເຂົາເຈົ້າເຫັນດີເຫັນພອມນຳ.
- ✓ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າກິດຈະກຳບໍ່ໄດ້ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງ ຫຼື ເພີ່ມສະພາບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

ການບໍ່ປະຕິບັດຂໍ້ກຳນົດ ‘ການບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ’: ການກະຈາຍຂາວ ຫຼັງເຫດການ ຊູນາມີ ທີ່ ອິນໂດເນເຊຍ

ເຫດການຊູນາມີ ໃນວັນທີ26ທັນວາ2004ທີ່ອິນໂດເນເຊຍໄດ້ສ້າງອຸປະສັກຫຼວງຫຼາຍໃຫ້ແກ່ວຽກງານມະນຸດສະທຳ ແລະ ການພັດທະນາ. ເຫດການທີ່ບໍ່ດີໂດເກີດຂຶ້ນຍ້ອນການຂາດຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແກ່ນັກຂ່າວໂດຍອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ອົງການໜຶ່ງທີ່ເຮັດວຽກງານດ້ານປົກປ້ອງເດັກ, ເຊິ່ງລວມທັງ ເດັກທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ.

ກ່ອນທີ່ກໍລະນີດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບການພິສູດໂດຍອົງໃສ່ຫຼັກຖານຕົວຈິງ, ອົງການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວໄດ້ລາຍງານກໍລະນີການຄ້າເດັກຢູ່ໃນເຂດທີ່ຖືກກະທົບຈາກຊູນາມີ. ເຊິ່ງສິ່ງຜິດໃຫ້ໄວໜຸ່ມຜູ້ທີ່ມີສິດທາງກົດໝາຍທີ່ກຳລັງພະຍາຍາມເຂົ້າຫາ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເດັກນອຍ, ລູກຫຼານຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ທີ່ເປັນຍາດພີ່ນ້ອງ ຂອງເຂົາເຈົ້າຖືກຈຳກັດກິດກັນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການເພີ່ມການເອົາ ໃຈໃສ່ບັນຫາການຄ້າເດັກ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການເອົາໃຈໃສ່ບັນຫາອື່ນທີ່ສຳຄັນ ແລະ

ຮີບດ່ວນກວ່າເຖິກລະເລີຍ, ເຊິ່ງລວມມີສະພາບການຂາດອາຫານ ແລະ ໄພອິດທິວ, ອຸປະສັກ ໃນການລຳລຽງສະບຽງອາຫານ ແລະ ພະຍາດລະບາດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານຢາປົວ ພະຍາດ.

ຫຼາຍໆ ອົງການຈັດຕັ້ງ ໄດ້ມີປະຕິກິລິຍາທີ່ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜົນກະທົບທີ່ມາຈາກການ ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ຂາວສານທີ່ບໍ່ໄດ້ພິສູດມູນຄວາມຈິງ ມີຄວາມສຳຄັນກວ່າເຈດຕະນາທີ່ດີ.

ການບໍ່ປະຕິບັດຂໍ້ກຳນົດ ‘ການບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ’: ໂຄງການ ທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ ກຳປູເຈຍ

ໂຄງການໜຶ່ງ ຢູ່ໃນເຂດເທດສະບານແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນ ກຳປູເຈຍ ໄດ້ຊອກຊ່ອງທາງໃນການສ້າງ ວິຊາຊີບ ໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງຂາຍບໍລິການທາງເພດ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າອອກຈາກການຂາຍບໍລິການ ແລະ ຫັນມາດຳລົງຊີວິດແບບອື່ນ. ໂຄງການ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ໄດ້ຮັບແມ່ຍິງຈາກ ສະຖານຂາຍບໍລິການ. ຫຼັງຈາກນັ້ນໄດ້ຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບເສີມສວຍ ແລະ ຊອກບ່ອນຝຶກງານ ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ. ບັນດາແມ່ຍິງໄດ້ຍຸດການເຮັດວຽກຂາຍບໍລິການ ເພື່ອມາຝຶກວິຊາຊີບ ແລະ ຝຶກ ງານເຕັມເວລາຢູ່ຮ້ານເສີມສວຍ, ເຊິ່ງເຈົ້າຂອງຮ້ານໄດ້ຕົກລົງຮັບ ແລະ ຝຶກງານໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ.

ຜ່ານການປະເມີນຜົນໂຄງການ ເຫັນວ່າແມ່ຍິງເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຝຶກງານ ເປັນເວລາ 16 ເດືອນ - ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຮັບເງິນຄ່າແຮງງານ. ແມ່ຍິງເຫຼົ່ານັ້ນບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ເຮັດວຽກເຕັມເວລາ ຕາມຫຼັກສູດຝຶກງານຢູ່ຮ້ານເສີມສວຍ, ແຕ່ວ່າເຈົ້າຂອງຮ້ານໄດ້ເອົາ ເງິນຄ່າບໍລິການທັງໝົດ. ຍ້ອນວ່າເຂົາເຈົ້າບໍ່ສາມາດດຳລົງຊີວິດພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວ, ຫຼາຍຄົນໄດ້ກັບຄືນໄປຂາຍບໍລິການທາງເພດ. ການກັບຄືນໄປຂາຍບໍລິການດັ່ງກ່າວບາງຄົນ ແມ່ນກັບໄປສູ່ລະດັບທີ່ຕໍ່າກວ່າຕອນທີ່ພວກເຂົາໜີອອກມາ. ແມ່ຍິງເຫຼົ່ານັ້ນມີຄວາມຜິດ ຫວັງ, ເພາະໃນຂະນະນັ້ນເຂົາເຈົ້າເຊື່ອວ່າ ວິຊາຊີບໃໝ່ຈະຫັນປ່ຽນຊີວິດດ້ວຍການມີວຽກ ເຮັດງານທຳອັນໃໝ່. ແຕ່ວ່າ, ເມື່ອບໍ່ມີເງິນ ເພື່ອຊື້ອຸປະກອນຕັດຜົມ ແລະ ບໍ່ມີເວລາສຳລັບ ການເລີ່ມຕົ້ນວຽກໃໝ່ ຫຼື ຕັ້ງຮ້ານໃໝ່ ຍ້ອນເຮັດວຽກຢູ່ຮ້ານເສີມສວຍໂດຍບໍ່ໄດ້ຄ່າ ແຮງງານ, ຍົກເວັ້ນລາຍໄດ້ທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍບໍລິການໃນຕອນກາງຄືນ, ການຫັນປ່ຽນຊີວິດດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງບໍ່ເກີດຂຶ້ນກັບເຂົາເຈົ້າ ຜູ້ທີ່ຄວນໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ ເລີຍ.

ເຈົ້າຂອງຮ້ານເສີມສວຍ ແລະ ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ (ພະນັກງານຂອງອົງການໜຶ່ງ ຂອງ ສປຊ) ທັງສອງຄົນມີຄຳເຫັນວ່າ ແມ່ຍິງເຫຼົ່ານັ້ນໂຊກດີ ທີ່ໂອກາດມີວຽກເຮັດງານທຳໄດ້ໄປ ເຖິງແມ່ຍິງ “ແບບພວກເຂົາ”, ເຊິ່ງແມ່ນແມ່ຍິງທີ່ຂາຍບໍລິການທາງເພດ.

ສະລຸບແລ້ວ, ຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດ ຖະກິດ, ຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ສຸຂະພາບ ແມ່ນ ມີຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ແມ່ຍິງ ຜູ້ທີ່ຄວນຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ.

2. ການຈັດບູລິມະສິດຄວາມປອດໄພ ແລະ ການປ້ອງກັນຕົນເອງ: ວິໄຈ ແລະ ຫຼຸດຜອນ ຄວາມສ່ຽງ

ການດຳເນີນໂຄງການ ແລະ ການສຳຫຼວດຢູ່ພາກສະໜາມ ທີ່ພົວພັນກັບອາດສະຍາກຳ ເຊັ່ນ ການຄ້າມະນຸດ ແມ່ນມີ ຄວາມສ່ຽງ.

ການດຳເນີນໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳການສືບສວນທີ່ຄິດວ່າເປັນອຸປະສັກ ຂຶ້ນຊູທຸລະກິດ ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກການຄ້າມະນຸດ ສາມາດເຮັດໃຫ້ ຜູ້ດຳເນີນກິດຈະກຳຕ້ານການຄ້າມະນຸດມີຄວາມສ່ຽງ. ໃນຂະນະທີ່ບໍ່ສາມາດ ລີ້ບລາງທຸກຄວາມສ່ຽງນັ້ນໄດ້, ສະນັ້ນຄວາມປອດໄພຂອງບຸກຄົນທີ່ດຳເນີນ ກິດຈະກຳ ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ຕ້ອງມີການວິໄຈ ແລະ ຫຼຸດຜອນ ຄວາມຄວາມສ່ຽງເຫຼົ່ານັ້ນ.

☑ **ປະເມີນຄວາມສ່ຽງ.** ວາງແຜນສຳລັບການສຳຫຼວດ ແລະ ການດຳເນີນກິດຈະກຳຂອງເຈົ້າ ຢ່າງຮອບຄອບ ລະມັດ ລະວັງ ແລະ ເຂົ້າໃຈຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆທີ່ພົວພັນ.

- ພິຈາລະນາສະຖານທີ່ ທີ່ຈະດຳເນີນວຽກງານ ແລະ ມວນຊົນທີ່ເຈົ້າອາດ ຈະໄດ້ພົບປະ. ເຈົ້າຕ້ອງໄດ້ເດີນທາງເພື່ອເຮັດວຽກໃນຕອນກາງຄືນບໍ່? ຈະມີພະນັກງານຮັກສາຄວາມປອດໄພ (ຕຳຫຼວດ ຫຼື NGO) ໄປນຳບໍ່? ເຈົ້າຈະໄດ້ພົວພັນ ຫຼື ສົນທະນາກັບໃຜ?

- ປຶກສາຫາລືກັບອົງການຈັດຕັ້ງປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ (NGO), ຕ່າງຫຼວດ, ພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ຜູ້ອື່ນໆ ທີ່ໄວ້ໃຈໄດ້ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາໃຈສະພາບຄວາມປອດໄພ ຂອງສະຖານທີ່ທີ່ຈະເຮັດວຽກສຳຫຼວດ ແລະ ດຳເນີນໂຄງການ. ເຂົາໃຈຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຄົນທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບການມີໜ້າຂອງເຈົ້າ.
- ບໍ່ດຳເນີນການສຳຫຼວດ ຫຼື ໂຄງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ຕໍ່ຄວາມປອດໄພຂອງເຈົ້າ ແລະ ຜູ້ອື່ນ.

ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ.

- ຮູ້ຈັກສະຖານທີ່ອ້ອມຂ້າງ. ເບິ່ງແຜນທີ່ ຫຼື ປຶກສາ ອົງການຈັດຕັ້ງປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ (NGO) ຫຼື ພະນັກງານຂອງລັດ ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ຈັກຄຸ້ນເຄີຍກັບສະຖານທີ່.
- ມີສະຕິລະວັງຕົວ ແລະ ໃຫ້ຮັບຮູ້ໄດ້ ໃນກໍລະນີມີຄົນສັງເກດ ແລະ ຕິດຕາມ.
- ເຮັດວຽກໂດຍມີຄູ່ຮ່ວມງານຢູ່ນຳ ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ. ຖ້າຫຼືກລ່ຽງການລົງສະໜາມຕາມລຳພັງບໍ່ໄດ້, ຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ອື່ນຮູ້ສະຖານທີ່ເຮັດວຽກ ແລະ ແຜນການເດີນທາງ.
- ມີໂທລະສັບມືຖື ຫຼື ວິທະຍຸສື່ສານ ທີ່ສາມາດຕິດຕໍ່ກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນໄດ້ ຕິດໂຕໄປນຳ.

ກຽມພ້ອມສຳລັບກໍລະນີສຸກເສີນ ແລະ ຊອກຫາຄວາມປອດໄພເມື່ອເຫັນວາລີມຄວນ.

- ສະຫງົບສະຕິອາລົມ, ບໍ່ຕື່ນເຕັ້ນ.

- ມີຂໍ້ມູນສຳລັບຕິດຕໍ່ ເພື່ອນຮ່ວມງານ, ໜ່ວຍງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຂອງທ່ານ, ພະນັກງານຂອງລັດ ແລະ ຂໍ້ມູນການຕິດຕໍ່ ຂອງ ຊຸມຊົນທ່ານ.

ປະສົບການ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນ: ການປ່ອງກັນ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງບຸກຄົນ

ບົດຮຽນຈາກ ສະໝຸດ ສາຄອນ, ປະເທດໄທ:

ເຈົ້າໜ້າທີ່ກຽມພ້ອມ ເມື່ອໜ່ວຍງານສຳຫຼວດ ເຮັດວຽກຢູ່ທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ

ອົງການເຄືອຂ່າຍສົ່ງເສີມສິດທິແຮງງານຂອງໄທ (LPN) ແລະ ນັກສຳຫຼວດຈາກວິທະຍາໄລ ສາທາລະນະສຸກ ຈອນສ໌ ຮອບກິນສ໌ ໄດ້ຮວມກັນລົງຄົ້ນຄວ້າສຳຫຼວດ ເພື່ອປະເມີນ ຈຳນວນຂອງ ແຮງງານຊາວມຽນມາ ທີ່ຖືກ ຊຸດຮີດແຮງງານ ຢູ່ ສະໝຸດສາຄອນ, ປະເທດໄທ. ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງຢ່າງ ລະອຽດລະມັດລະວັງແລ້ວ, ພວກເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ວາງຫຼັກການເພື່ອຮອງຮັບເຫດການຮາຍແຮງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ, ເຊິ່ງໃຫ້ພະນັກງານ ຂອງ LPN ທີ່ຖືກຄົ້ນປະຈຳການກຽມພ້ອມ ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍມີໂທລະສັບຕິດຕໍ່, ໃນຂະນະທີ່ໜ່ວຍງານສຳຫຼວດລົງເຮັດວຽກພາກສະໜາມ. ໜ້າທີ່ຂອງພະນັກງານ ປະຈຳການແມ່ນການສະໜອງການຊ່ວຍທີ່ຮີບດວນ ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ, ຕິດຕໍ່ຫາຕຳຫຼວດ, ໂຮງໝໍ ຫຼື ອື່ນໆ ທັນທີ.

ນັກສຳຫຼວດກໍ່ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງດ້ວຍການຊອກຮູ້ສະພາບຂອງສະຖານທີ່ລວງໜ້າ ເພື່ອວິໄຈຄວາມສ່ຽງດ້ານຄວາມປອດໄພ, ໃຊ້ພຽງແຕ່ສະຖານທີ່ທີ່ມີຄວາມປອດໄພ ແລະ ເປັນສວນຕົວ ສຳລັບການສຳພາດ ແລະ ມີໂທລະສັບມືຖື ຕິດໂຕຕະຫຼອດເວລາ.

ປະສົບການ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນ: ການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງບຸກຄົນ

**ບົດຮຽນ ຈາກ ໂຄລຄາຕາ, ປະເທດ ອິນເດຍ:
ຢູ່ຮ່ວມກັບຄູ່ຮ່ວມງານສະເໝີ ເມື່ອຢູ່ໃນສະຖານທີ່ ມີຄວາມ
ສ່ຽງສູງ!**

ໜ່ວຍງານໜຶ່ງທີ່ເຮັດການສຳຫຼວດກ່ຽວກັບ ການຂາຍບໍລິການທາງເພດ ຂອງ ຊາວເນປານ ຢູ່ທີ່ສະຖານທີ່ຂາຍບໍລິການທາງເພດ ຢູ່ ໂຄລຄາຕາ ໄດ້ປະຕິບັດ ຫຼັກການເພື່ອຮອງຮັບເຫດການຮ້າຍແຮງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຢ່າງ ເຄັ່ງຄັດ, ເຊິ່ງລວມມີ ການເຮັດວຽກເປັນໜ່ວຍງານ, ມີໂທລະສັບມືຖືຕິດໂຕ, ນຳໃຊ້ ນັກສຳຫຼວດທີ່ມີປະສົບການສູງ ແລະ ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ ບໍ່ສັງກັດລັດ (NGO) ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ.

ມີເຫດການໜຶ່ງເກີດຂຶ້ນກັບພວກເຂົາ, ເມື່ອແມ່ຍິງສອງຄົນຂອງໜ່ວຍງານ ແຍກຈາກກັນ ປະມານ 30 ນາທີ. ຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ເຂົ້າໄປໃນສະຖານທີ່ຂາຍບໍລິ ການທາງເພດ ຕາມລຳພັງເພື່ອທຳການສຳພາດ. ລາວຖືກລັກພາຕົວ.

ທ່ານ ຈອນ ເຟຣເດີເຣີກ ຫົວໜ້າໜ່ວຍງານສຳຫຼວດ ຂອງໂຄງການ ແສງແຫ່ງ ຄວາມຫວັງ (Ray of Hope) ເວົ້າວ່າ:

“ພວກເຮົາ ໄດ້ລາວກັບຄືນມາດ້ວຍຄວາມສັບສົນ (ໂດຍການ ຊ່ວຍເຫຼືອຂອງ ມາເຟຍ ຂອງທອງຖິ່ນ). ມັນເປັນຄວາມຜິດພາດພຽງ ເລັກນ້ອຍຂອງລະບົບປ້ອງກັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ມັນເກືອບເຮັດໃຫ້ ພວກເຮົາມີເຫດການ ກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດຂອງພວກເຮົາເອງ. ເພາະສະນັ້ນ, ມັນມີບາງສະຖານະການ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ວິໄຈລວງໜ້າ ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຄູ່ຮ່ວມງານແມ່ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ທີ່ສຸດ. ດັ່ງທີ່ປະສົບການໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນ, ເຖິງວ່າມັນຈະບໍ່ແມ່ນການ ເຮັດວຽກກັບລະເບີດກໍ່ຕາມ.”

3. ຂໍ້ມູນໄດ້ມາຈາກຄວາມສະໝັກໃຈ, ປາດສະຈາກ ການບັງຄັບຂົ່ມຂູ່

ການສໍາຫຼວດ ແລະ ການດໍາເນີນ ໂຄງການ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຕ້ອງດໍາເນີນໄປໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳຂອງບຸກຄົນ ດ້ວຍຄວາມສະມັກໃຈ ຫຼັງຈາກທີ່ເຂົາເຈົ້າຮັບຮູ້ຢ່າງລະອຽດ ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກການ ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳ.

ສໍາລັບ ໂຄງການ ແມ່ນມີຄວາມສັບສົນ, ຍ້ອນວ່າມັນສາມາດເປັນກິດຈະກຳ ໄລຍະຍາວ ແລະ ຄວາມສ່ຽງແລະສິ່ງກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ອາດຈະປ່ຽນແປງ ຫຼື ເພີ່ມຂຶ້ນຕາມໄລຍະເວລາ. ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ ຂອງການສໍາຫຼວດ ແລະ ດໍາເນີນໂຄງການ ພວກເຮົາມີຄວາມຮັບຜິດຊອບດ້ານຈັນຍາບັນເພື່ອ:

☑ **ແຈ້ງຕໍ່** ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ ຈາກ ກິດຈະກຳ, ໂດຍໃຊ້ພາສາຂອງເຂົາເຈົ້າ, ກ່ຽວກັບ:

- ຈຸດປະສົງຂອງການສໍາພາດ ຫຼື ໂຄງການ.
- ໃຜຈະສໍາພາດ ເຂົາເຈົ້າ ຫຼື ຈະດໍາເນີນໂຄງການ ແລະ ໃຜຈະເປັນຜູ້ຕິດຕາມສັງເກດ.
- ຫົວເລື່ອງຂອງການສື່ນທະນາ ແລະ ຂອບເຂດໜ້າທີ່ຂອງໂຄງການ.
- ຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະມີ ແລະ ປະໂຫຍດຂອງການເຂົ້າຮ່ວມ.
- ການຮັກສາຄວາມລັບດໍາເນີນໄປແນວໃດ.

- ສິດທິຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການຖາມທຸກບັນຫາ ໄດ້ທຸກເວລາ
- ສິດທິຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການບໍ່ຕອບຄຳຖາມ, ຢຸດຕິການໃຫ້ສຳພາດ ຫຼື ອອກຈາກໂຄງການໄດ້ທຸກເວລາ ໂດຍບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ.
- ສິດທິຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນການປະຕິເສດ ການຖ່າຍຮູບ ຫຼື ໃຫ້ສຳພາດ.

☑ **ພິຈາລະນາໄຕ້ຕອງ ເຮັດແນວໃດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການໃຫ້ຂໍ້ມູນດວຍຄວາມສະໝັກໃຈດຳເນີນໄປດວຍບັນຍາກາດ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃຫ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະຫຼາຍໄປໄດ້.**

- ຢ່າມີແຕ່ໃຫ້ຂໍ້ມູນແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ; ຕ້ອງຟັງເຂົາເຈົ້າ! ຖາມຄຳຖາມທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໃຈຄວາມຮູ້ສຶກກ່ຽວກັບຄວາມສູງຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ; ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໃຈວ່າຍັງຮັກສາຈຸດຍືນກ່ຽວກັບຄວາມລັບ ແລະ ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈກ່ຽວກັບຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.

☑ **ພົ້ນໃຈ ວ່າບໍ່ມີອົງປະກອບຂອງການບັງຄັບ ຢູ່ໃນການຊອກຫາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ:**

- ຄິດຢູ່ສະເໝີວ່າ ຖານະຂອງເຈົ້າອາດຈະສ້າງຄວາມຮູ້ສຶກກ່ຽວກັບການມີພັນທະ ຕ້ອງຍິນຍອມເຮັດຕາມໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີສະພາບເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ການເມືອງທີ່ປະຊາຊົນບໍ່ຮູ້ຈັກສິດທິຂອງເຂົາເຈົ້າ ຫຼື ບໍ່ມີຄວາມຄຸ້ຍເຄີຍກັບການ “ປະຕິເສດ.”
- ຖ້າຕ້ອງໄດ້ເສຍຄ່າທຳນຽມສຳລັບການສຳພາດ ຫຼື ການເຂົ້າຮ່ວມ ກິດຈະກຳ, ຄ່າທຳນຽມຕ້ອງອີງໃສ່ອັດຕາສ່ວນທີ່ຕ້ອງ ທົດແທນ ຂອງເວລາໃຫ້ການສຳພາດ, ການເດີນທາງ ແລະ ລາຍໄດ້ທີ່ເສຍໄປໃນເວລາໃຫ້ການສຳພາດ ຫຼື ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ.

- ເງິນສາມາດມີຄວາມໝາຍເທົ່າກັບການບັງຄັບຂົ່ມຂູ່! ຈ່າຍເງິນຫຼາຍເກີນໄປເພື່ອໃຫ້ມີການສຳພາດ/ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ ສາມາດສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຫຼາຍດ້ານ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ:
  1. ມັນອາດຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມຮູ້ສຶກເປັນໜີ້ບຸນຄຸນຕໍ່ເຈົ້າໃນທາງທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ;
  2. ມັນອາດຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມຮູ້ສຶກຕ້ອງການແຕ່ງເຕີມເລື່ອງທີ່ອອກນອກທາງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ ຫຼື ເພື່ອຕອບສະໜອງໃນສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າຄິດວ່າ ເຈົ້າຕ້ອງການ ຫຼື ຄາດຫວັງ;
  3. ມັນອາດຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມບໍ່ສະດວກ ເຊິ່ງມັນເປັນສິ່ງທີ່ເສຍຫາຍສຳລັບເຂົາເຈົ້າ;
  4. ມັນອາດຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມຮູ້ສຶກຈຳຕ້ອງໄດ້ສົນທະນາບັນຫາທີ່ ລະອຽດອອນ, ກ່ຽວກັບຄວາມຮູ້ສຶກ ຫຼື ຄວາມເຈັບປວດຊອກຊຳ, ເຊິ່ງເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ກຽມຕົວ ຫຼື ກຽມຂໍ້ມູນເພື່ອ ສົນທະນາບັນຫາດັ່ງກ່າວ ແລະ ເຈົ້າເອງກໍອາດຈະບໍ່ພ້ອມ ຫຼື ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຈະຄວບຄຸມໄດ້;
  5. ມັນອາດຈະເຮັດໃຫ້ເງິນຕອບແທນ ຄ່າແຮງງານ ຂອງພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຄົນໃນຊຸມຊົນ ມີອັດຕາສູງຂຶ້ນ ສຳລັບອົງການຈັດຕັ້ງຄູ່ຮ່ວມງານອື່ນໆ ທີ່ອາດຈະມາເຮັດການສຳຫຼວດ ແລະ ໂຄງການຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ.
- ແທນທີ່ ຈະເປັນການຕອບແທນບຸກຄົນດ້ວຍເງິນສົດທັງໝົດ, ຄວນພິຈາລະນາການຕອບແທນດ້ວຍເງິນສົດເປັນບາງສ່ວນ, ບໍ່ຕອບແທນດ້ວຍເງິນສົດ (ອີງໃສ່ ເພດ ແລະ ອາຍຸຕາມຄວາມເໝາະສົມ) ຫຼື ຕອບແທນໃຫ້ສ່ວນລວມ ຫຼື ຊຸມຊົນ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ:
  1. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃກ້ຈາກ ຖະໜົນ ຫຼື ຕະຫຼາດບໍ່? ພິຈາລະນາເບິ່ງສິ່ງຂອງທີ່ເຂົາເຈົ້າຈະໃຊ້ເປັນປົກກະຕິ ແຕ່ວ່າມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຊອກຫາ ຫຼື ຂົນສົ່ງ ເຊັ່ນວ່າ ສິ່ງຂອງໜັກ ຫຼື ໃຫຍ ຫຼື ສິ່ງຂອງໃຊ້ສອຍອື່ນໆ.

2. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຫຼາຍຄົນມີລູກນ້ອຍບໍ່? ໃຫ້ພິຈາລະນາເບິ່ງອາຫານສຳລັບເດັກ, ອາຫານເສີມ, ເຄື່ອງຫຼີ້ນ ຫຼື ສິ່ງຂອງອື່ນໆ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບເດັກນ້ອຍ.
3. ມີສິ່ງໃດໃນຊຸມຊົນທີ່ເຈົ້າຄວນຈະປະກອບສ່ວນ ແທນທີ່ຈະ (ຫຼືໄປຄຸງຄູກັບ) ຕອບແທນເປັນສ່ວນບຸກຄົນ? ຂຶ້ນກັບໂຄງສ້າງ ດ້ານສັງຄົມ-ການເມືອງ ຂອງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ມັນອາດຈະເປັນການປະກອບສ່ວນບາງຢ່າງໃຫ້ແກ່ ນາຍບ້ານ ເພື່ອແຈກຢາຍຕໍ່ພາຍໃນຊຸມຊົນ; ປະກອບສ່ວນໃຫ້ສະຫະພັນແມ່ຍິງຫຼືປະກອບສ່ວນໃຫ້ອົງການຕ່າງໆ ຫຼື ກອງທຶນຂອງຊຸມຊົນ.

ເບິ່ງ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ A1 - ແບບຟອມການກວດສອບຈັນຍາບັນສຳລັບການສຳຫຼວດກ່ຽວກັບການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງ UNIAP ເພື່ອເປັນຕົວຢ່າງ ສຳລັບນັກສຳຫຼວດ ໃນການກວດກາດ້ານຈັນຍາບັນຢູ່ໃນ ວິທີການສຳຫຼວດ.

ເບິ່ງ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ A2 - ໃບຢັ້ງຢືນ ການຮັບຄ່າຕອບແທນ ສຳລັບການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ເພື່ອເປັນຕົວຢ່າງສຳລັບວິທີການບັນທຶກຂໍ້ຄວາມການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ລົງໃນໃບຢັ້ງຢືນການຮັບຄ່າຕອບ ແທນ.

ເບິ່ງ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ A3 - ຂໍ້ແນະນຳ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກຄຳໃຫ້ສຳພາດ ດ້ວຍຄວາມສະມັກໃຈ ແລະ ຕາຕະລາງສຳລັບຂຽນຂໍ້ຄວາມ ກ່ຽວກັບການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈແບບປາກເປົ່າ.

ໜ່ວຍງານພາກສະໜາມ ຂອງ UNIAP ປະຈຳ ສປປ ລາວ ແລະ ຜູ້ພາທາງເຜົ່າມື້ງ ກຳລັງເດີນທາງ ໄປບ້ານຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ປະມານ ສາມຊົ່ວໂມງທ່າງຈາກ ຖະໜົນ, ພ້ອມທັງເປົ່າອາຫານກະປ່ອງທີ່ໜັກເພື່ອເປັນຂອງຕ້ອນໃຫ້ຊຸມຊົນ.

ການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ແບບຂຽນ ແລະ ປາກເປົ່າ

ວິທີໃດມີຄວາມເໝາະສົມກວ່າ ແລະ ຢູ່ໃນສະຖານະການໃດ?

ການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈແບບປາກເປົ່າຕ້ອງມີລາຍເຊັນຂອງຜູ້ສຳຫຼວດ/ຜູ້ບັນທຶກທີ່ເປັນພະຍານ, ເພື່ອຮັບຮອງການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ. ການເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈແບບປາກເປົ່າ ແມ່ນມີຄວາມເໝາະສົມກັບສັງຄົມທີ່ບໍ່ມີພາສາຂຽນ; ກັບບຸກຄົນທີ່ບໍ່ຮູ້ໜັງສື; ເມື່ອຈະມີການບັນທຶກຂໍ້ຄວາມມັນອາດຈະຮຽກຮອງການກະກຽມທີ່ບໍ່ເປັນທາງການເຊິ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຄຸ້ມຄອງເບິ່ງແຍງ ແລະ ໃນສະພາບທີ່ການເກັບກຳຂໍ້ມູນເຮັດໃຫ້ມາດຕະຖານຄວາມປອດໄພຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຫຼຸດລົງ ມັນອາດຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຫຼາຍກວ່າການປົກປ້ອງຊ່ວຍເຫຼືອ.

'5 ຄຳຖາມ ທີ່ຈຳເປັນໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈແບບປາກເປົ່າ' ໄດ້ຖືກແນະນຳ, ໂດຍພະຍານ ທີ່ສາມາດຮັບຮອງ ແລະ ຍັງຍິນໄດ້, ເພື່ອຍັງເບິ່ງການຕອບຮັບແບບທາງບວກ:

* * *

1. ເຈົ້າມີຄວາມວິຕົກກັງວົນໃນການຖືກສຳພາດກັບຂ້ອຍ ຄັ້ງນີ້ບໍ່?
2. ເຈົ້າຕ້ອງການປົກສາກັບໃຜກ່ອນ ທີ່ຈະເລີ່ມ ການສຳພາດບໍ່? [ຊອກຫາຄວາມຢານຖືກແກ້ແຄ້ນ ຫຼື ຄວາມກັງວົນ ກ່ຽວກັບຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄົນອື່ນ]
3. ນີ້ແມ່ນ ເວລາ ແລະ ສະຖານທີ່ ທີ່ດີ ສຳລັບການສຳພາດບໍ່? [ໃຫ້ແນ່ໃຈ ກ່ຽວກັບຄວາມສະດວກສະບາຍ, ຄວາມປອດໄພ ເຊິ່ງລວມເຖິງບໍ່ໃຫ້ມີການລັກຟັງຈາກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ]
4. ເຈົ້າມີຄຳຖາມຫຍັງກ່ຽວກັບການສຳພາດຄັ້ງນີ້ບໍ່? [ໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ບໍ່ມີຄວາມຕ້ອງການ ຫຼື ຄຳຖາມອື່ນໆຄ້າງຄາ]
5. ບໍ່ເປັນຫຍັງບໍ່ທີ່ຈະ ສຳພາດຄັ້ງນີ້? [ບັດໃຈຕົ້ນຕໍ ຂອງຄວາມສະໝັກໃຈ]

* * *

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ສາທາລະນະຊົນ ແລະ ການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ

ການມີ ສີ່ມວນຊົນ ຢູ່ໃນການປະຕິບັດງານ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ

ແມ່ນຫຍັງທີ່ສາມາດຍອມຮັບໄດ້ ກ່ຽວກັບການມີ ສີ່ມວນຊົນ ຢູ່ໃນການສໍາຫຼວດ ແລະ ກິດຈະກຳຕ້ານການຄ້າມະນຸດ?

ຫຼັງຈາກຮັບຮູ້ຫົວຂໍ້ການສໍາພາດ ແລະ ອື່ນໆ, ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຕ້ອງມີໂອກາດ ຕັດສິນ ໃຈວາງແຜນ ກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ສໍາພາດ, ໃຫ້ຖ່າຍຮູບ ຫຼື ສົນທະນາ ກັບນັກຂ່າວ.

ຕ້ອງອະທິບາຍ ເນື້ອໃນ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງຂ່າວ ຢ່າງລະອຽດຈະແຈ້ງ. ຕ້ອງ ສຶກສາ ແລະ ສົນທະນາ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນສະທ້ອນທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກຂ່າວ. ນັກຂ່າວ, ນັກສໍາຫຼວດ, ພະນັກງານ ອົງການ NGO ແລະ ຜູ້ອື່ນໆ ຕ້ອງຮັບຮູ້ວ່າ ໃນບາງກໍລະນີ ກິດໝາຍຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຫຼື ປົກປ້ອງ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍອາດຈະກຳນົດໂທດສໍາລັບບຸກຄົນຜູ້ ທີ່ເຮັດໃຫ້ພາບພົດ ຖານະ ຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ເສຍຫາຍ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງ ໃນການຖືກເປີດເຜີຍ.

ເຖິງວ່າມັນອາດຈະຊັດເຈນ ແຕ່ມັນກໍ່ເປັນການດີທີ່ຕ້ອງກ່າວຕື່ມວ່າ ມັນເປັນ ໄປໄດ້ຍາກສໍາລັບການຍິນຍອມໃຫ້ຂໍ້ມູນເພື່ອການລາຍງານຂ່າວຈາກທຸກ ໜ່ວຍງານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ລວມທັງຈາກ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ) ກ່ອນໜ້າຈະມີການ ກວດຄົ້ນ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ ຫຼື ການສົ່ງຄືນພູມລໍາເນົາ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ໃນການສົ່ງຄືນອື່ນໆ. ດັ່ງນັ້ນ, ໂດຍຫຼັກການທົ່ວໄປ, ສີ່ມວນຊົນບໍ່ຄວນເຂົ້າ ຮ່ວມການປະຕິບັດງານທີ່ມີລັກສະນະດັ່ງກ່າວ.

ການຖ່າຍຮູບ ແລະ ຖ່າຍຮູບເງົາ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຜູ້ອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າມະນຸດ

ແມ່ນຫຍັງທີ່ຄວນລະວັງ ໃນການຖ່າຍຮູບ, ຖ່າຍຮູບເງົາ ຫຼື ບັນທຶກສຽງ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຜູ້ອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າມະນຸດ?

ໜຶ່ງ, ຕ້ອງໄດ້ຮັບຄວາມສະໝັກໃຈກ່ອນທີ່ຈະຖ່າຍຮູບ, ຖ່າຍວິດີໂອ ຫຼື ບັນທຶກສຽງ ໃຜຜູ້ໜຶ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າມະນຸດ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ບຸກຄົນຢູ່ໃນພາວະສູງ, ຜູ້ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຫຼື ຜູ້ອື່ນໆ.

ສອງ, ຊື່, ສຽງເວົ້າ ແລະ ຖານະຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຢູ່ໃນການບັນທຶກສຽງ, ຮູບຖ່າຍ ຫຼື ວິດີໂອ ຕ້ອງຖືກຮັກສາເປັນຄວາມລັບ ໃນເວລາໃຊ້ຢູ່ໃນສາທາລະນະຊືນ (ໃນການລາຍງານຂາວ ຫຼື ລົງໃນອິນເຕີເນັດເວບໄຊ) ໂດຍການປິດບັງລັກສະນະທາງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃບໜ້າ.

ສາມ, ນຳໃຊ້ນາມສົມມຸດ ແລະ ການປະຕິເສດ ເພື່ອປົກປ້ອງຖານະ ຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເພື່ອອະທິບາຍແຈ້ງກ່ຽວກັບຖານະຂອງບຸກຄົນທີ່ບໍ່ອາດຈະປິດບັງຖານະ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ໜ້າຕາຂອງບຸກຄົນໜຶ່ງຖືກລົງພິມ ຢູ່ໃນບົດລາຍງານ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຫຼື ລົງເວບໄຊ ແຕ່ວ່າບໍ່ແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຜູ້ກະທຳຜິດ ສາມາດຖືກສັນນິຖານແບບຜິດພາດວ່າເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫຼື ຜູ້ກະທຳຜິດ - ການປະຕິເສດ ຕ້ອງຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອອະທິບາຍແຈ້ງກ່ຽວກັບສິ່ງນີ້.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ດຣ. ເດວິດ ເຟງໂກລດ, ນັກສ້າງຮູບເງົາ ແລະ ເຮັດວຽກຕ້ານການຄ້າມະນຸດ, ໄດ້ຂຽນກ່ຽວກັບສິດທິຂອງໄວໜຸ່ມທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນການເລົ່າເລື່ອງກ່ຽວກັບເຂົາເຈົ້າເອງ ຖ້າເຂົາເລືອກທີ່ຈະເລົ່າ:

“ໃນຂະນະທີ່ຖານະຂອງບຸກຄົນຄວນຖືກປົກປ້ອງ, ໄວໜຸ່ມມີສິດທິ ໃນການເລົ່າເລື່ອງຂອງເຂົາເຈົ້າໂດຍບໍ່ຖືກົດຂວາງ, ຖ້າເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການ ແລະ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງລະອຽດ.”

4. ການບໍ່ເປີດເຜີຍຊື່ຂອງຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ຮັກສາຄວາມລັບ ຂອງຂໍ້ມູນແມ່ນ ຖືເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດ.

ນັກສໍາຫຼວດ ແລະ ຜູ້ດໍາເນີນໂຄງການ ຕ້ອງແນ່ໃຈວ່າການ ຮັກສາຄວາມລັບ ແລະ ການບໍ່ເປີດເຜີຍຖານະ ຂອງຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ ມູນເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ຕ້ອງສົນທະນາປຶກສາຫາລື ກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ກ່ຽວກັບບັນຫານີ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ.

ການປົກປ້ອງ ຖານະ ແລະ ການໃຫ້ຂໍ້ມູນ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແມ່ນ ມີຄວາມສໍາຄັນ ສໍາລັບການຮັບຮອງຄວາມບໍ່ມີອັນຕະລາຍ ແລະ ຄວາມ ປອດໄພຂອງເຂົາເຈົ້າ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບອາດຈະ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ແມ່ນແຕ່ນັກສໍາຫຼວດທີ່ມີຄຸນນະທໍາ ແລະ ປະສົບການສູງ ກໍ່ອາດປະເຊີນໜ້າກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກກ່ຽວກັບຈັນຍາບັນ ໃນບາງກໍລະນີ. ຕົວຢ່າງ ການເປີດເຜີຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ, ສະຖານທີ່ສໍາຫຼວດ ແລະ/ຫຼື ການເປີດເຜີຍ ເນື້ອໃນການສໍາຫຼວດຕໍ່ຕໍາຫຼວດ.

ຕາມຫຼັກການທົ່ວໄປ, ຄວາມລັບຄວນຖືກປົກປ້ອງ, ແຕ່ວ່າຢູ່ໃນສະຖານທີ່ ທີ່ເຫດຜົນດ້ານຈັນຍາບັນມີຄວາມສໍາຄັນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຕ້ອງເປີດເຜີຍຄວາມລັບ, ຂໍແນະນຳໃຫ້ຜູ້ເຮັດວຽກ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄູ່ມືຫຼັກຈັນຍາ ບັນ ສະບັບຕ່າງໆ. ແຫຼງຂໍ້ມູນຕົ້ນສະບັບລວມມີດັ່ງນີ້:

- ຫຼັກຖານຈັນຍາບັນ ຂອງ ສະມາຄົມນັກມະນຸດວິທະຍາ ຂອງ ອາເມຣິກາ (1998)⁵;
- ຫຼັກການດ້ານຈັນຍາບັນ ຂອງ ນັກຈິດຕະສາດ ແລະ ຫຼັກໃນການປະຕິບັດ (2002) ຂອງສະມາຄົມນັກຈິດຕະສາດ ອາເມຣິກາ⁶;
- ຫຼັກຖານຈັນຍາບັນ ຂອງ ສະມາຄົມສັງຄົມວິທະຍາ ອາເມຣິກາ⁷;
- ຄູ່ມືແນະນຳດ້ານຈັນຍາບັນ ສຳລັບ ການປະຕິບັດການສຳຫຼວດທີ່ດີ, ສະມາຄົມ ນັກສັງຄົມສາດ ມະນຸດວິທະຍາ ຂອງ ອັງກິດ ແລະ ປະເທດເຄືອຈັກກະພົບ⁸;
- ການປະຕິບັດ ຈັນຍາບັນ ສຳລັບການຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບມະນຸດ (2005), ຖະແຫຼງການດ້ານນະໂຍບາຍ ຂອງ ສາມ-ສະພາ ຂອງ ລັດຖະບານ ການາດຕາ⁹;
- ຖະແຫຼງການແຫ່ງຊາດ ວ່າດ້ວຍການປະຕິບັດຈັນຍາບັນໃນການຄົ້ນຄວ້າ ກ່ຽວກັບມະນຸດ (2007), ສະພາການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສະພາການຄົ້ນຄວ້າ ດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການແພດ ແຫ່ງຊາດ ຂອງ ປະເທດອິດສະຕຣາລີ.¹⁰

ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈກ່ຽວກັບຄວາມລັບຂອງ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ຕ້ອງກວດກາທົບທວນ ບົດບັນທຶກ ການສຳພາດ, ອຸປະກອນສຳລັບການສຳຫຼວດ, ລາຍຊື່ຂອງຜູ້ຖືກສຳພາດ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ ແລະ ວິທີການສົນທະນາກ່ຽວກັບອົງປະກອບຂອງ ກໍລະນີ ຄືນອີກ:

⁵ <http://www.aaanet.org/committees/ethics/ ethcode.htm>

⁶ <http://www.apa.org/ethics/code2002.pdf>

⁷ <http://www.asanet.org/galleries/default-file/Code%20of%20Ethics.pdf>

⁸ <http://www.theasa.org/ethics/guidelines.htm>

⁹ http://pre.ethics.gc.ca/english/pdf/ TCPS%20October%202005_E.pdf

¹⁰ <http://www.nhmrc.gov.au/publications/ synopses/ e35syn.htm>

✓ **ຕ້ອງແນ່ໃຈ ວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຂົ້າໃຈວ່າເຂົາເຈົ້າສາມາດ ຄາດຫວັງຫຍັງກ່ຽວກັບການການຮັກສາຄວາມລັບ ແລະ ການບໍ່ເປີດເຜີຍຖານະ ຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມການສຳພາດ ຫຼື ເລີ່ມໂຄງການ.**

- ອະທິບາຍສິ່ງດັ່ງກ່າວໃນເງື່ອນໄຂທີ່ເໝາະສົມ. ສຳລັບການສຳຫຼວດ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າ ບໍ່ມີໃຜສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າຄຳຕອບຂອງ ເຂົາເຈົ້າ ຕໍ່ຄຳຖາມແຕ່ລະຂໍ້ມືເນື້ອໃນແນວໃດ ແລະ ບໍ່ມີໃຜຈະສາມາດ ເຫັນຊື່ຂອງ ເຂົາເຈົ້າຢູ່ໃນເຈ້ຍຄຳຕອບໄດ້. ສຳລັບ ໂຄງການ, ຕ້ອງປິດລັບຊື່ ແລະ ຖານະ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕະຫຼອດເວລາ, ໂດຍການຕິດ ຕໍ່ເອົາ ຂໍ້ມູນທາງ ໂທລະສັບ ຫຼື ຢູ່ຫ້ອງການດຶກວ່າຢູ່ບ້ານ ຫຼື ຊຸມຊົນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.

✓ **ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ ໃສ່ຂໍ້ມູນສົມບູນ (ຊື່ເຕັມ, ຊື່ຂອງພໍ່ແມ່, ບ້ານຢູ່, ຮູບຖ່າຍ ແລະ ອື່ນໆ) ລົງໃນເຈ້ຍໃບດຽວກັນກັບ ຄຳຕອບ.**

- ໃຊ້ເລກລະຫັດຖ້າຫາກຈຳເປັນ, ໂດຍໃຊ້ເຈ້ຍໃບອື່ນຕ່າງຫາກທີ່ມີ ເຄື່ອງໝາຍບອກແຕ່ລະເລກລະຫັດ. ຫຼື ໃຊ້ຊື່ນ້ອຍ ຫຼື ນາມສົມມຸດ. ຖ້າບໍ່ຈຳເປັນ ບໍ່ໃຫ້ຂຽນຊື່ເຕັມຂອງຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ.

✓ **ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ ສົນທະນາກ່ຽວກັບກໍລະນີຂອງບຸກຄົນ ກັບຜູ້ ອື່ນ, ເຊິ່ງລວມທັງເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງບ້ານ, ນາຍບ້ານ, ເຈົ້າ ໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ຜູ້ອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບວຽກງານ ການຮັກສາຄວາມລັບແບບດຽວກັນ.**

- ໂດຍປົກກະຕິ ການສົນທະນາແບບລວມໆມີຄວາມເໝາະສົມຫຼາຍກວ່າ
- ເຊັ່ນເວົ້າລົມກ່ຽວກັບສະພາບ ແລະ ປະກົດການ ໂດຍລວມຂອງຊຸມຊົນ.

ປ່ຽນແປງ ລາຍລະອຽດແລະ ຄຸນລັກສະນະພິເສດສ່ວນຕົວ ຂອງ ຜູ້ທີ່ອາດຈະແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ເພື່ອເປັນການປ້ອງກັນ ແລະ ຮັກສາຄວາມລັບ.

- ສິ່ງດັ່ງກ່າວລວມມີ ຊື່ຢູ່ໃນໃບບັນທຶກຂໍ້ມູນການສຳພາດ ແລະ ຂໍ້ມູນຄຸນລັກສະນະພິເສດສ່ວນຕົວ ຢູ່ໃນຮູບຖ່າຍ (ເຊັ່ນ: ຕາ), ສະຖານທີ່ (ເຊັ່ນ: ອາຄານ, ພູມສັນຖານ, ເຄື່ອງໝາຍ).

ສອງຕົວຢ່າງ ຂອງການ ປ່ຽນແປງ ຄຸນລັກສະນະພິເສດທີ່ເໝາະສົມ. ສິ່ງທີ່ ຄວນສັງເກດ, ຍັງສາມາດສັງເກດເຫັນອາລິມທີ່ສະແດງອອກຜ່ານທາງໃບໜ້າ.

ບົດຮຽນຈາກປະເທດ ກຳປູເຈຍ:

ການແລກປ່ຽນປະສົບການຂອງ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ຢູ່ໃນງານ ຕາມສະຖານທີ່ສາທາລະນະຕ່າງໆ

ເມື່ອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກການຄ້າມະນຸດ ຫຼື ຈາກການຂູດຮີດແຮງງານ ຖືກເຊີນ ໄປແລກປ່ຽນປະສົບການ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມ ຫຼື ການປະຊຸມວິຊາການ, ສວນຫຼາຍແລ້ວໜວຍງານຕ້ານການຄ້າມະນຸດຂອງປະເທດກຳປູເຈຍ ຈະສະໜອງຫ້ອງນ້ອຍ ຫຼື ຜ້າກັງ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ເພື່ອປົດບັງໜ້າຕາຖານະຂອງເຂົາເຈົ້າ, ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມໄດ້ຍິນພຽງແຕ່ສຽງ ແຕ່ບໍ່ເຫັນໜ້າຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ບົດຮຽນຈາກປະເທດ ມຽນມາ:

ທາງເລືອກຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ກັບຄືນປະເທດ

ອົງການ NGO ຫຼັງ ໃນປະເທດ ມຽນມາ ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທີ່ກັບຄືນປະເທດ ແລະ ໄດ້ຮູ້ວ່າການລົງຢູ່ມຢາມ ແລະ ກວດພະຍາດຂອງອົງການເຮັດໃຫ້ສຳມະຊິກຂອງຊຸມຊົນບາງຄົນ ສົມມຸດຖານວ່າ ທຸກຄົນທີ່ອົງການລົງໄປຢູ່ມຢາມ ແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ. ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອບາງຄົນຈຶ່ງຂໍຮ້ອງ ບໍ່ໃຫ້ພະນັກງານຂອງອົງການ ລົງໄປຢູ່ມຢາມຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າຍ້ອນວ່າອາດຈະເຮັດໃຫ້ມີມົນທົນເສື່ອມເສຍຊື່ສຽງ. ເພື່ອຕອບໂຕສະພາບດັ່ງກ່າວ, ອົງການໄດ້ຂະຫຍາຍວິທີການໃຫ້ ການຊ່ວຍເຫຼືອໃຫ້ຫຼາກຫຼາຍຂຶ້ນ, ໂດຍໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອເລືອກວິທີຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຜ່ານທາງໂທ ລະສັບ ແລະ ນັດພິບຢູ່ຫ້ອງການຂອງອົງການ NGO.

ບົດຮຽນຈາກປະເທດໄທ:

ການໃຊ້ນາມສົມມຸດ

ນັກສຳຫຼວດດ້ານວິຊາການ ຂອງມະຫາວິທະຍາໄລ ຈຸລາລົງກອນ ທີ່ສຳພາດ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ໄດ້ບອກຜູ້ຖືກສຳພາດເລືອກ ຊື່ທີ່ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການຖືກເອີ້ນ, ຫຼາຍຄົນໄດ້ເລືອກເອົາຊື່ຂອງນັກຮ້ອງທີ່ມີຊື່ສຽງ. ຄຽງຄູ່ກັບການປົດບັງຊື່ ແລະ ຖານະ, ນາມສົມມຸດຂອງຜູ້ຖືກສຳພາດ ຍັງສະໜອງຈຸດເລີ່ມຕົ້ນໃຫ້ແກ່ນັກສຳຫຼວດ ດ້ວຍການສົນທະນາກ່ຽວກັບຊື່, ເພື່ອເພີ່ມຄວາມສະໜິດສະໜົມ ແລະ ຄວາມໄວ້ໃຈ.

ບົດຮຽນຈາກ ອັນກຽງ, ຫວຽດນາມ: ການດຳເນີນການກັບບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຢູ່ໃນ ຊຸມຊົນທີ່ອາດຈະແມ່ນກໍລະນີອາດສະຍາກຳ

ສະມາຄົມເພື່ອປ້ອງກັນການຄ້າມະນຸດ ອັນກຽງດິງແທບູ (ADAPT) ວາງແຜນ ເຮັດການສຳຫຼວດ ຄົວເຮືອນ ຢູ່ອັນກຽງ, ຫວຽດນາມ ເພື່ອປະເມີນອັດຕາການ ເກີດມີການຄ້າມະນຸດ ຂອງ ແຂວງ. ວິທີການ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍການລົງ ສຳຫຼວດຂໍ້ມູນ ກັບສຳມະຊິກຄົວເຮືອນ ຂອງຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ໃນ ເຂດອາດຈະແມ່ນ ຈຸດສຸມ - ສຳມະຊິກຂອງຊຸມຊົນ ຜູ້ທີ່ອາດຈະມີ ຫຼື ອາດຈະບໍ່ມີການພົວພັນ ຫຼື ກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮາຍ ຫຼື ອາດສະຍາກຳ.

ເພາະສະນັ້ນ, ADAPT ຈຶ່ງໄດ້ກຽມພ້ອມສຳລັບບົດລາຍງານ ທີ່ບາງທີອາດ ຈະຖືກກ່າວຫາວ່າແມ່ນອາດສະຍາກຳການຄ້າມະນຸດ. ສິ່ງທຳອິດ, ເມື່ອ ຮູ້ວ່າຈະໄດ້ສຳພາດຜູ້ທີ່ອາດຈະເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນທີ່ປະກອບເປັນຫຼັກຖານຂອງ ອາດສະຍາກຳ ຫຼື ອາດຈະເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄປກ່ຽວຂ້ອງກັບອາດສະຍາກຳ, ສະມາຄົມຈະໝູນໃຊ້ສັບພາສາເຂົ້າໃນແບບຟອມການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍສິ່ງດັ່ງ ກ່າວນັ້ນ ຜູ້ສຳພາດໄດ້ລະບຸຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ຖ້າຫາກມີກໍລະນີການຄ້າມະນຸດ ທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮວມຕ້ອງການໃຫ້ ADAPT ລາຍງານແບບບົດລັບຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່, ຜູ້ ເຂົ້າຮວມຕ້ອງໃຫ້ການອະນຸຍາດແກ່ ADAPT ໃນການລາຍງານ.

ສິ່ງທີສອງ, ຖ້າຫາກມີກໍລະນີ ທີ່ຈະຕ້ອງລາຍງານ, ກໍລະນີຈະຖືກເກັບກຳເຂົ້າ ແຟມ ໄວ້ຫຼັງຈາກການສຳຫຼວດທີ່ໃຊ້ເວລາ 3 ເດືອນສິ້ນສຸດລົງ ແລະ ແບບຟອມ ຈະບໍ່ຖືກສົ່ງໃຫ້ຕຳຫຼວດ. ການສາງສາຍພົວພັນທີ່ດີກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ ທ້ອງຖິ່ນ ຈະມີຂຶ້ນກ່ອນທີ່ການສຳຫຼວດ ຈະເລີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ແບບຟອມຈະຖືກເກັບໄວ້ຢ່າງ ບົດລັບ (ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ ຊື່ ແລະ ທີ່ຢູ່), ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ໂອກາດ ຄວາມລັບຖືກເປີດເຜີຍ ຫຼຸດໜ້ອຍລົງ.

ລິລິ ຟານ ຫົວໜ້ານັກສຳຫຼວດໄດ້ກ່າວວ່າ:

“ການປົກປ້ອງ ຖານະ ຊື່ສຽງ ຂອງຜູ້ຖືກສຳພາດ ແມ່ນມີຄວາມສຳ ຄັນສຳລັບພວກເຮົາ. ທີ່ຈຶ່ງແລ້ວ ແມ່ນອີງໃສ່ພື້ນຖານຄວາມໄວ້ໃຈ ດັ່ງກ່າວນີ້ ພວກເຮົາຈຶ່ງສາມາດເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກເຂົາເຈົ້າໄດ້ໃນ ເບື້ອງຕົ້ນ.”

5. ຄັດເລືອກ ແລະ ກະກຽມນາຍພາສາ ແລະ ໜ່ວຍງານພາກສະໜາມໃຫ້ພຽບພ້ອມ

ທົບທວນ ເອກສານຊ້ອນທ້າຍ A4 ຂໍ້ຫ້າມ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳ ຢູ່ພາກສະໜາມ ຂອງ UNIAP, ຫຼັງຈາກນັ້ນ:

- ✓ ໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ນາຍພາສາ ແລະ ພະນັກງານສະໜາມທຸກຄົນໄດ້ຮັບການ ແນະນຳ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ ໃນການ ຈັດການ ສຳພາດ ແລະ ດຳເນີນໂຄງການ.
- ✓ ໃຫ້ໝົດທຸກຄົນໃນໜ່ວຍງານທົບທວນຄູ່ມືຄືນ ແລະ ສົນທະນາກັບໜ່ວຍ ງານພາກສະໜາມ ເຮັດແນວໃດໃຫ້ຄູ່ມືມີຄວາມແທດເໝາະກັບສະ ພາບ ຂອງສະຖານທີ່ປະຕິບັດວຽກງານ.
- ✓ ສົນທະນາຢ່າງລະອຽດກ່ຽວກັບຄຳສັບທີ່ຈະໃຊ້ໃນດ້ານວິຊາການ ຫຼື ໃນບັນຫາທີ່ລະອຽດອ່ອນ, ໃຊ້ພາສາອັງກິດ ຫຼື ພາສາທ້ອງຖິ່ນ ຕາມ ຄວາມເໝາະສົມ.
- ✓ ຈັດບ່ອນນຶ່ງສຳລັບຜູ້ຖືກສຳພາດ ຫຼື ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃຫ້ໃກ້ກັບຜູ້ສຳພາດ ຜູ້ທົບທວນ, ນາຍພາສາ, ຜູ້ບັນທຶກ, ຜູ້ສຳພາດຜູ້ທີສອງ ແລະ ຜູ້ອື່ນໆ ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ (ຢ່າງໃດກໍຕາມບໍ່ຄວນໃຫ້ມີຄົນຫຸ້ມຜູ້ຖືກສຳພາດ/ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໂຄງການ!)
- ✓ ອາຫານຫວ່າງ, ເຄື່ອງດື່ມ, ຂອງພື້ນ ຫຼື ສິ່ງຂ່ວຍເຫຼືອ ອື່ນໆ ອາດຈະເໝາະ ສົມ ທີ່ຕ້ອງກະກຽມລ່ວງໜ້າ.

- ✓ ຖ້າມີ “ຜູ້ສັ່ງເກດ” ການສຳພາດ (ເຊິ່ງບາງຄັ້ງບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້, ເຊັ່ນຍາດພົນອົງທີ່ສິນໃຈ ຫຼື ຜູ້ເຜົາຕິດຕາມຂອງລັດຖະບານ), ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ປຶກສາຫາລືກັບໜ່ວຍງານກ່ອນລວງໜ້າກ່ຽວກັບບັນຫາ ແລະ ເຫດການ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ.
- ✓ ສຶກສາລະອຽດ ບັນດາເຫດການ ແລະ ອຸປະສັກຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ, ໃຊ້ເວລາສັງເກດ, ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ທົດສອບ ນາຍພາສາ ແລະ ພະນັກງານສະໜາມ ຢ່າງລະມັດລະວັງ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າພວກເຂົາສາມາດ ຕອບໂຕ້ ເຫດການສຸກເສີນ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຢ່າງຖືກຕ້ອງເໝາະສົມ.
- ✓ ອອກແບບການສົ່ງສັນຍານສາຍຕາ ແລະ ສັນຍານອື່ນໆ ລະຫວ່າງສຳມະຊິກໜ່ວຍງານ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ຜູ້ສຳພາດ ແລະ ນາຍພາສາ ຮັກສາລະດັບຄວາມໄວທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດຂອງການແປພາສາ ແລະ ການຕັ້ງຄຳຖາມ. ໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າຜູ້ສຳພາດ ແລະ ນາຍພາສາ ວາງຕົວປົກກະຕິ, ຊ່ວຍກັນຮັກສາຫົວເລື້ອງ ແລະ ບໍ່ເວົ້າຫຼາຍເກີນໄປ. ແນ່ໃຈວ່າສຳມະຊິກແຕ່ລະຄົນຮູ້ຈັກວິທີໃຫ້ສັນຍານກັນ ຖາຫາກມີເຫດການສຸກເສີນເກີດຂຶ້ນ.

ໜ່ວຍງານພາກສະໜາມຂອງ UNIAP ແລະ UNDP ມຽນມາ ທົບທວນ ວິທີການ ແລະ ເຫດການທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ(ຊ້າຍ)ກ່ອນທີ່ຈະຈັດຕັ້ງການສົນທະນາກຸ່ມຈຸດສຸມ ຢູ່ໃນບ້ານເປົ້າໝາຍ (ຂວາ).

ກວດຄືນຕົວຢ່າງຮູບ ການເຮັດວຽກພາກສະໜາມ ລຸ່ມນີ້ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ ແນ່ໃຈວ່າ ໜ່ວຍງານຂອງ ທ່ານໄດ້ພິຈາລະນາຢ່າງລະມັດລະວັງ ກ່ຽວກັບ ການຈັດ ວາງບອນນັ່ງ ແລະ ການໃຊ້ພາສາຮາງກາຍ - ທີ່ລວມເອົາທັງ ຜູ້ສຳພາດຫຼັກ, ຜູ້ສຳພາດສຳຮອງ, ຜູ້ບັນທຶກ, ນາຍພາສາ ແລະ ຊາງຖ່າຍຮູບ.

ການສົນທະນາກຸ່ມຈຸດສຸມ ກຸ່ມນ້ອຍ, ບໍ່ເປັນທາງການ

- ຜູ້ສຳພາດຫຼັກ (ແມ່ຍິງດ້ານຂວາມື) ນັ່ງໃນລະດັບ ດຽວກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ (ແມ່ຍິງນ້ອຍ ສີ່ຄົນດ້ານຊ້າຍ ມື), ແລະ ນັ່ງໄກກັບເຂົາເຈົ້າ.
- ມີການສື່ສານທາງສາຍຕາທີ່ດີ ລະຫວ່າງຜູ້ສຳພາດ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ການສະແດງອອກທາງໃບໜ້າ ແລະ ການໃຊ້ພາສາຮາງກາຍ ຕໍ່ກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມບົ່ງ ບອກເຖິງຄວາມສົນໃຈ ແຕ່ເປັນກາງ.
- ນາຍພາສາ ນັ່ງຕິດກັບດ້ານຊ້າຍຂອງຜູ້ສຳພາດ (ບໍ່ຢູ່ໃນຮູບ), ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈຶ່ງສາມາດເບິ່ງ ຜູ້ສຳພາດ ແລະ ນາຍພາສາ ໃນທິດທາງດຽວກັນ.

ການສົນທະນາກຸ່ມຈຸດສຸມ ທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ

- ຜູ້ດຳເນີນກິດຈະກຳ (ແມ່ຍິງສີ່ຄົນທີ່ຢືນຢູ່ ໃກ້ໂຕຂ) ມີຈຳນວນຫຼາຍພຽງພໍ ເພື່ອເຮັດ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ (ຊາຍຫາຄົນ) ເຂົ້າໃຈແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ ຫຼັກການຂອງການຫຼິ້ນເກມໄພ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນ ສົນໃຈ ແລະ ຕອບຮັບດ້ວຍຄວາມ ເຂົ້າໃຈ ແລະ ຄວາມ ຄິດ ຂອງຕົນເອງ.
- ຂັ້ນຕອນທີ່ມີຄວາມສັບສົນແມ່ນຖືກບັນທຶກ ເກັບກຳ ໂດຍຜູ້ບັນທຶກ (ແມ່ຍິງດ້ານຂວາມື) ເຊິ່ງຢືນຢູ່ນອກກຸ່ມ, ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ດຳເນີນ ກິດ ຈະກຳຈຶ່ງສາມາດ ສຸມຄວາມໃສ່ໃຈ ໃສ່ຜູ້ ເຂົ້າຮ່ວມ.

ຖ່າຍຮູບ ໂດຍ: ມາກ ເທເລີ

ຖ່າຍຮູບ ໂດຍ: ລິຊາ ຜີ

ການສົນທະນາ ກຸ່ມນ້ອຍ ທີ່ມີຜູ້ສັງເກດການ

- ການສົນທະນາກຸ່ມນ້ອຍນີ້ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນບ້ານແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນລະຫວ່າງລະດູທີ່ບໍ່ມີວຽກ; ເພາະສະນັ້ນ ຈຶ່ງມີປະຊາຊົນຈຳນວນຫຼາຍສົນໃຈສັງເກດການສົນທະນາ ແຕ່ວາເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໂດຍກົງກັບການສົນທະນາ. ເຊິ່ງສິ່ງດັ່ງກ່າວ ບາງຄັ້ງກໍ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລ່ຽງໄດ້.
- ໜ່ວຍງານພາກສະໜາມ ໄດ້ແນໃສ່ຫຼຸດການສົນທະນາກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ລະອຽດອ່ອນລົງ ແລະ ຈັດວາງການນັ່ງທີ່ມີລັກສະນະເພື່ອການສົນທະນາກ່ຽວກັບບັນຫາສັ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍກວ່າ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມນັ່ງຢູ່ກາງ (ຜູ້ຊາຍໃສ່ເສື້ອລາຍດຳ ແລະ ຜູ້ຊາຍທີ່ ມີຜ້າພັນຄໍ, ຮູບນ້ອຍທີ່ຂີດອອມ), ໂດຍມີຜູ້ສຳພາດຫຼີກ ນັ່ງຢູ່ລະຫວ່າງເຂົາເຈົ້າ (ຜູ້ຊາຍ ທີ່ຢູ່ດ້ານຂວາສຸດ, ຮູບນ້ອຍທີ່ຂີດອອມ). ຜູ້ສຳພາດສຳຮອງ ແລະ ຜູ້ບັນທຶກ (ສີ່ຄົນເປັນກຸ່ມ ຢູ່ດ້ານຊາຍຂອງ ຮູບນ້ອຍທີ່ຂີດອອມ) ແມ່ນຢູ່ໃກ້ກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຂັ້ນລະຫວ່າງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ປະຊາຊົນ ທີ່ສັງເກດຢູ່ດ້ານຫຼັງ.

ໂຕວາທີ: ການໝູນໃຊ້ NGO ເພື່ອເຮັດການສໍາຫຼວດ

ການສໍາຫຼວດ ກັບ ຄຸນນະພາບຂອງການສໍາຫຼວດ

ໃຜຄວນດໍາເນີນການສໍາຫຼວດ ການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ: ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກຕິດແທດ ແລະ ມີຂໍ້ຜູກມັດກັບຊຸມຊົນ ຫຼື ຜູ້ທີ່ ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບການເຮັດການສໍາຫຼວດ?

ບັນຫາກ່ຽວກັບ ໃຜຄວນເປັນຜູ້ດໍາເນີນການສໍາຫຼວດການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ໄດ້ເປັນຫົວຂໍ້ຂອງການສົນທະນາທີ່ເດັ່ນ ຂອງຂະແໜງການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ມາໄດ້ຫຼາຍປີແລ້ວ ແລະ ເປັນບັນຫາຂອງການຖືກຖຽງໂຕວາທີ ຢູ່ໃນການຮ່າງຄູ່ມືດ້ານຈັນຍາບັນສະບັບນີ້.

ທາງເລືອກ ທີ່ມີ ໄດ້ຖືກສະເໜີ ໃນວິທີ ຂາວ ແລະ ດໍາ ຢູ່ສະເໝີ: ດ້ານໜຶ່ງ, ມີຊ່ຽວຊານ ເຊິ່ງເປັນທີ່ປຶກສາ ອິດສະຫຼະ ຫຼື ຈາກສະຖາບັນການສຶກສາ ທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ຈາກສະຖາບັນການສຶກສາ, ທີ່ ໄດ້ຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບ ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນທີ່ມີປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ ແລະ ທັກສະການວິໄຈ ທີ່ຈໍາເປັນ ສໍາລັບການວາງແຜນ ແລະ ດໍາເນີນການສໍາຫຼວດ ການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ທີ່ເຄັ່ງຄັດດັ່ງກ່າວ. ນັກສໍາຫຼວດ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ຍັງມີປະສິບການກ່ຽວກັບການກວດສອບ ດ້ານຈັນຍາບັນ ແລະ ການທົບທວນດ້ານການສໍາຫຼວດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບມະນຸດອີກ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ມີອົງການ NGO ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໃກ້ຊິດກັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ແຕ່ວ່າພະນັກງານຂອງອົງການບໍ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບການເຮັດການສໍາຫຼວດທີ່ເຄັ່ງຄັດ ໂດຍນໍາໃຊ້ຂອບເຂດຕົວຢ່າງທີ່ມີລະບົບ ແລະ ຂອບເຂດຂອງການວິໄຈ ທີ່ສາມາດກະຕວງ ແລະ ສ້າງພື້ນຖານຈາກຂໍ້ມູນຂອງການສໍາຫຼວດ. ອົງການ NGO ຍັງບໍ່ມີປະສິບການໃນການກວດສອບ ດ້ານຈັນຍາບັນ, ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງ, ການທົດສອບ, ການກັ່ນຕອງຂໍ້ມູນ ແລະ ການບັນທຶກ ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ ສໍາລັບການເຮັດການສໍາຫຼວດຄືນໃໝ່.

ເນື່ອງຈາກ ອົງການ NGO ປະຕິບັດໂຄງການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ໃນທົ່ວໂລກ ທີ່ກວມອັດຕາສ່ວນສູງ, ບາງຄັ້ງ ຈຶ່ງມີການສັນນິຖານວ່າ ອົງການ NGO ມີຄຸນນະວຸດ ພຽງພໍ ສຳລັບເຮັດການສຳຫຼວດທຸກແບບທີ່ກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດ, ເຖິງແມ່ນວ່າພວກ ເຂົາຈະຂາດຄວາມຊຳນານງານດ້ານວິຊາການ ໃນການເຮັດວຽກດັ່ງກ່າວ. ການ ສັນນິຖານດັ່ງກ່າວໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດ ສິ່ງທີ່ເອີ້ນວ່າ ການລິເລີ່ມການເຮັດການສຳຫຼວດ ຢູ່ສະເໝີ, ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການກວດສອບດ້ານຈັນຍາບັນ, ເຊິ່ງໃນຄວາມເປັນຈິງ ການວິໄຈ ສະພາບທີ່ບໍ່ມີການກວດສອບດ້ານຈັນຍາບັນ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມເໝາະສົມ ສຳລັບ ການສ້າງໂຄງການ ແລະ ການວາງນະໂຍບາຍ ລະດັບຊາດ ຫຼື ລະດັບສູງ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ພວກເຮົາຕ້ອງການ ນັກສຳຫຼວດ ແລະ ທີ່ປຶກສາທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມຈາກສະຖາບັນ ມາເຮັດວຽກຢູ່ໃນຂະແໜງຕ້ານກ ານຄ້າມະນຸດ ຫຼື ບໍ່? ໃນຂະນະທີ່ມີຫຼາຍໆຄົນ ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ຫຼາຍຄົນ ບໍ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ: ການທີ່ໄດ້ຜ່ານສະຖາບັນ ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນ ທັກສະ ແລະ ສັນຊາດຍານດ້ານຈັນຍາບັນ ທີ່ຕ້ອງການ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການ ສຳຫຼວດການຕ້ານການຄ້າມະນຸດທີ່ມີຜົນສຳເລັດ. ເຖິງວ່າ ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ທີ່ຖືກຕ້ອງ, ແຕ່ບໍ່ມີການພົວພັນທີ່ໄກ້ຊິດກັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຄວາມສຳພັນກັບຊຸມຊົນ, ການ“ໂດດຈ້ອງ” ເຂົ້າໄປຊຸມຊົນແບບງ່າຍໆ ບໍ່ອາດຈະສາມາດເກັບກຳຂໍ້ມູນໄດ້ ຍ້ອນວ່າຂາດຄວາມເຊື່ອຖື ຫຼື ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຊຸມຊົນ.

ຫຼາຍກວ່າສິບປີທີ່ຜ່ານມາ, ການສຳຫຼວດ ໃນຂະແໜງການຄ້າມະນຸດ ແບບເປັນລະບົບ ແລະ ລົ້ມຄົນໄດ້ມີຈຳນວນເພີ່ມຂຶ້ນ, ແຕ່ວ່າ ອັດຕາສ່ວນໂດຍລວມ ຂອງການສຶກສາ ຄົ້ນຄວ້າ ບົນພື້ນຖານວິທີການສຳຫຼວດ ທີ່ເຄັ່ງຄັດ ແລະ ກັ້ນຕອງ ແມ່ນມີໜ້ອຍທີ່ສຸດ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ຂໍ້ມູນ ແລະ ສະຖິຕິ ກ່ຽວກັບການຄ້າມະນຸດ ຍັງຄົງສືບຕໍ່ມີໜ້ອຍ ແລະ ມີໜ້ອຍປະເທດທີ່ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ ແລະ ທ່າອ່ຽງ ຂອງການຄ້າມະນຸດ ທີ່ສາມາດຍືນຍັນ ຄວາມເປັນຈິງໄດ້. ດ້ວຍວິທີໃດໜຶ່ງ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວຕ້ອງຖືກແກ້ໄຂ ແລະ ທິດທາງຕໍ່ໜ້າ ຈະຕ້ອງ - ຂຶ້ນກັບສະຖານທີ່ - ນຳໃຊ້ວິທີແກ້ໄຂໃໝ່ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊັ່ນ ນຳໃຊ້ ໜ່ວຍງານ ຮ່ວມສຳຫຼວດລະຫວ່າງສະຖາບັນ ແລະ NGO; ສ້າງຄວາມສາມາດ ດ້ານການສຳຫຼວດ ໃຫ້ແກ່ NGO ແລະ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າດ້ານ ການຄ້າມະນຸດ ໄລຍະຍາວ ຂອງສະຖາບັນການສຶກສາ ທີ່ສ້າງຕັ້ງອ້ອມ ໄຂ ໃຫ້ໜ່ວຍງານ ຂອງສະຖາບັນ ສ້າງສາຍພົວພັນ ແລະ ຄວາມຜູກພັນ ໄລຍະຍາວ ກັບຊຸມຊົນຈຸດສຸມ, ຜູ້ນຳຊຸມຊົນ ແລະ NGO.

6. ກະກຽມຂໍ້ມູນ, ເອກະສານອ້າງອີງ ແລະ ກຽມພ້ອມ ສໍາລັບທຸກກໍລະນີສຸກເສີນ

ກຽມພ້ອມສໍາລັບ 8 ສະຖານະການ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ດັ່ງລຸ່ມນີ້ ແລະ ສະຖານະການອື່ນໆ.

ປົກກະຕິກັບຜູ້ເຮັດວຽກດ້ານຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສໍາມະຊິກຂອງຊຸມຊົນ ເພື່ອເກັບກໍາຂໍ້ມູນອ້າງອີງທີ່ຖືກຕ້ອງແທດເໝາະ ແລະ ເຂົ້າໃຈໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ເພື່ອກຽມພ້ອມໃຫ້ດີ ສໍາລັບກໍລະນີສຸກເສີນ ເຊັ່ນ ຖາວອນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີອາການດັ່ງນີ້:

1. ເບິ່ງຄືບໍ່ສະບາຍ ຫຼື ຖືກຂົ່ມຂູ່ດ້ານຮ່າງກາຍ.

ໃຊ້ການສົນທະນາ ແລະ ຖາມຄໍາຖາມ ເພື່ອສືບໃຫ້ຮູ້ຄັກແນ່ວ່າບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງ ການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການຢາຫຼີບ. ຖ້າບຸກຄົນນັ້ນປະຕິເສດ, ແຕ່ວ່າ ຄວາມຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງກ່າວປະກົດໃຫ້ເຫັນ (ອາການໄຂ້, ອາການເຈັບປວດ, ສັບສົນ, ຮອຍຊໍ້າ ແລະ ອື່ນໆ) ຕ້ອງຊອກຫາແພດ ໝໍ ກັນທີ. ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຕ້ອງການຫຼີກລ່ຽງຄວາມສົນໃຈ ຂອງແພດ ໝໍ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຍ້ອນຄວາມອາຍ, ຄວາມຢ້ານກົວວິທີການປິ່ນ ປົວ (ເຊັ່ນ ເຂັມສັກຢາ), ຕ້ອງການຫຼີກລ່ຽງການຕິດຕໍ່ພົວພັນເພີ່ມເຕີມອື່ນໆ ທີ່ຢູ່ນອກຂອບເຂດການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງເຂົາເຈົ້າ ຫຼື ຢ້ານວ່າ ຖ້າຫາກການ ຂົ່ມ ຂູ່ຖືກ ຄົ້ນພົບ ແລະ ຖືກບັນທຶກເກັບກໍາ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ໄປພົວພັນກັບສິ່ງ ອື່ນໆ ເຊິ່ງອາດຈະນໍາເອົາຄວາມເສຍຫາຍມາໃຫ້ຕາມພາຍຫຼັງ.

2. ສະແດງອາການທຸກໃຈ ຫຼື ເສົ້າໃຈ ຫຼາຍ.

ຄົ້ນຫາຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ສະພາບຈິດໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າໃນຂະນະນັ້ນ ໂດຍການລົນທະນາ ແລະ ການຊັກຖາມ. ອາການຫຼົງລືມ, ສັບສົນ, ຫວາດລະແວງ, ຫົດຫູ່ຫຼື ໂມໂຫສາມາດພົບເຫັນໄດ້ໂດຍບໍ່ຕ້ອງໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມສູງ. ສະພາບທາງຈິດອາດເປັນຜົນມາຈາກ ການຖືກບັງຄັບຂົ່ມຂູ່ເກີນຂອບເຂດ, ຄວາມເຂັ້ງຄຽດ, ຄວາມຫົດຫູ່ໂສກເສົ້າ, ຄວາມຍ້ານຖືກແກ່ແຄ້ນ ແລະ ການຕົກເປັນທາດຂອງຢາເສບຕິດ. ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວ, ຕ້ອງພະຍາຍາມ ຊອກຫາການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານຈິດຕະແພດ ຢ່າງຮີບດວນ. ກ່ອນຈະມີການສຳພາດໃດໆ, ຕ້ອງວາງແຜນ ແລະ ຊອກຫາທາງອອກ ສຳລັບບັນຫາຮີບດວນດັ່ງກ່າວລ່ວງໜ້າ.

3. ຮ້ອງຂໍເພື່ອໂທຫາຄອບຄົວ ຫຼື ຂໍຮ້ອງໃຫ້ເຈົ້າໂທຫາຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ພະຍາຍາມໃຫ້ຄວາມສະດວກຕໍ່ຄວາມປະສົງດັ່ງກ່າວຖ້າເປັນໄປໄດ້. ການມີໂທລະສັບມືຖືທີ່ສາມາດໂທທາງໄກໄດ້ອາດຈະມີປະໂຫຍດ. ກ່ອນຈະໂທຕ້ອງທຳຄວາມເຂົ້າໃຈລະອຽດກັບບຸກຄົນນັ້ນກ່ອນວ່າເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການສິ່ງຂ້າງຫຍັງຫາສຳມະຊິກຄອບຄົວ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວຊ່ວຍໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ຈະບໍ່ລືມ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ຂໍ້ຄວາມທີ່ຕັ້ງໃຈຈະບອກ ຂາດຫາຍໄປຍ້ອນຄວາມຟ້າວຟັ່ງ ໃນເວລາໂທ. ດີທີ່ສຸດ ແມ່ນໃຫ້ບຸກຄົນນັ້ນໂທດ້ວຍຕົນເອງ.

4. ຮ້ອງຂໍໃຫ້ຊ່ວຍກັບຄືນບ້ານ, ຂໍໃຫ້ເຈົ້າພາກັບບ້ານ, ບອກວ່າເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຄວາມປອດໄພ ຫຼື ບໍ່ມີສະຖານທີ່ໜັບໜືນອນທີ່ປອດໄພ.

ກ່ອນທຸກໆການສຳພາດ, ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບທາງເລືອກ ເພື່ອຊອກຫາທາງອອກທີ່ເປັນໄປໄດ້ສຳລັບການຮ້ອງຂໍດັ່ງກ່າວ. ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບທຸກໆການຮ້ອງຂໍ ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງກ່າວ ແລະ ດຳເນີນການຊ່ວຍເຫຼືອທັນທີ. ສາມາດດຳເນີນການຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍຜ່ານອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ອົງການ NGO/ອົງການຈັດຕັ້ງປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ. ຄົ້ນຫາ ລ່ວງໜ້າວ່າ ໜ່ວຍງານ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງໃດ ມີຄວາມສາມາດ ທີ່ໄວ້ໃຈໄດ້ ທີ່ຈະໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ.

5. ເລົ່າໃຫ້ຟັງວ່າເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການສວດມົນ ແຕ່ວ່າເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ປະຕິບັດກິດຈະກຳທາງສາສະໜາຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ຖ້າຫາກມີການສະເໜີກ່ຽວກັບກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ຄົ້ນຫາວ່າເປັນຫຍັງຈຶ່ງບໍ່ສາມາດສວດມົນໄດ້. ອີງໃສ່ຄຳຕອບທີ່ໄດ້ມາ ເພື່ອຊອກຫາທາງອອກທີ່ມີການຍອມຮັບສິດທິໃນການນັບຖືສາສະໜາຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຕ້ອງມີເອກະສານສຳລັບເປັນບ່ອນອີງ.

6. ຂໍອາຫານ ຫຼື ເງິນ ຫຼື ຂໍອາຫານສຳລັບລູກຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ຖ້າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຖາມຫາອາຫານ ສຳລັບເຂົາເຈົ້າເອງ ແລະ ລູກ, ຕ້ອງຊອກຫາໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ. ປົກກະຕິແລ້ວ ອາຫານຄວນຈະຫາໄດ້ໂດຍງ່າຍ ໃນທຸກສະພາບ ແລະ ການສຳພາດ ສາມາດດຳເນີນໄປໄດ້ໃນຂະນະທີ່ກິນອາຫານ. ຖ້າເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການເງິນ, ກຳນົດຈ່າຍໃຫ້ ໂດຍອີງໃສ່ການໃຫ້ຄຳຕອບແທນ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກ່ອນໜ້າການສຳພາດ.

7. ເຂົາເຈົ້າເລົ່າວ່າໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກການເຂົ້າກວດຄົ້ນຂອງຕໍາຫຼວດຫຼືຖືກຈັບ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ຖືກບັງຄັບໃຫ້ປະລຸກໄວ້, ປະເຣືອນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ໃສ່ກຸນແຈ, ປະຂອງມີຄ່າຫຼືເອກະສານສໍາຄັນ ແລະ ອື່ນໆໄວ້.

ຖ້າເປັນໄປໄດ້ ພະຍາຍາມຊ່ວຍເຫຼືອເຂົາເຈົ້າ. ກ່ອນອື່ນ ປຶກສາຫາລືກັບພະນັກງານຂອງສູນ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ຢູ່ສະຖານທີ່ທີ່ເຂົາເຈົ້າຖືກກັກຕົວ ເພື່ອຄົ້ນຫາວ່າມີຂັ້ນຕອນສໍາລັບແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຫຼື ບໍ່. ຄົ້ນຄວ້າຕັດສິນສະພາບການ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຂົາເຈົ້າ ຕິດຕໍ່ສໍາມະຊິກຄອບຄົວ ຫຼື ຄົນບ້ານ ໃກ້ເຮືອນຄຽງທີ່ໄວ້ໃຈໄດ້ ຊ່ວຍເບິ່ງແຍງລູກ ຫຼື ສັບສິນ, ຖ້າຫາກເປັນໄປໄດ້.

8. ເຂົາເຈົ້າບອກວ່າ ຖືກທຸບຕີ, ຖືກຂົ່ມຂືນ ຫຼື ຖືກຕໍາຫຼວດ, ພະນັກງານສູນ, ນາຍຈ້າງ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ອື່ນໆຂົ່ມຂູ່ ຫຼື ຖືກບັງຄັບໃຫ້ກວດຮ່າງກາຍ ຫຼື ເອດສ.

ຄວນບັນທຶກລາຍລະອຽດຂອງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງດັ່ງກ່າວ. ປຶກສາຫາລືກັບເຂົາເຈົ້າ ວ່າຕ້ອງການເຮັດແນວໃດ - ຕິດຕາມກໍລະນີ ຫຼື ບໍ່? ຕ້ອງແນ່ໃຈວ່າ ບໍ່ໄດ້ເພີ່ມຄວາມຄາດຫວັງ, ແຕ່ວ່າເຄົາລົບນັບຖືຄວາມປາດຖະໜາຂອງບຸກຄົນ. ກ່ອນທີ່ຈະແຈ້ງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບກໍລະນີໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນຮັບຊາບນໍາ, ຖ້າຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເຫັນດີ, ຕ້ອງປຶກສາຫາລືກັບບັນດາແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ເພື່ອຄົ້ນຫາໜ່ວຍງານທີ່ເໝາະສົມ ທີ່ຈະສົ່ງຂໍ້ມູນໃຫ້. ໜ່ວຍງານດັ່ງກ່າວອາດຈະ ລວມເອົາຕໍາຫຼວດປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ, NGO ທີ່ເຮັດວຽກສຸມໃສ່ການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ ຫຼື ໜ່ວຍງານແຫ່ງຊາດ ທີ່ເຮັດວຽກແຂ່ງຂັນກັບຕໍາຫຼວດ. ການຕັດສິນໃຈ ແມ່ນອີງໃສ່ສະພາບຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ມີປະຫວັດກ່ຽວກັບການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ, ໃຊ້ອຳນາດໃນທາງທີ່ຜິດ, ການຂົ່ມຂູ່, ຫຼື ສູງງຽມຕໍ່ການແກ້ແຄ້ນ ພາຍຫຼັງການຈາກໄປຂອງນັກສໍາຫຼວດ.

ຈົ່ງກຽມພ້ອມ! ສໍາລັບການປະເຊີນໜ້າກັບເຫດການສຸກເສີນທົ່ວໄປ ຢູ່ໃນກິດຈະກຳ ແລະ ການສໍາຫຼວດ ຕາມການຄ້າມະນຸດ.

1. ການສໍາຫຼວດ ຫຼື ການລົງຕິດຕາມ ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອປົກປ້ອງຜູ້ ຖືກເຄາະຮ້າຍຕ່າງໆ (ສູນຟື້ນຟູ, ໂຄງການຝຶກອົບຮົມທາງເລືອກໃນ ການດຳລົງຊີວິດ) ສາມາດກໍ່ໃຫ້ເກີດເຫດການສຸກເສີນໄດ້. ຕ່ອງກຽມ ພ້ອມຢູ່ສະເໝີ ໃນການປະເຊີນໜ້າກັບ ຄວາມຂາດຕົກບົກຜ່ອງ ຂອງ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ການບໍລິການ ຢູ່ໃນສູນຟື້ນຟູ ແລະ ພະຍາຍາມຊອກຫາສະຖານທີ່ ມີຄວາມເປັນສ່ວນຕົວເພື່ອສົນທະນາ ກັບຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ໂດຍປາດສະຈາກການຄຸ້ມຄອງຢ່າງໃກ້ຊິດ ຂອງຜູ້ບໍລິຫານໂຄງການ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ຝ່າຍຕ່າງໆ. ບາງຄັ້ງ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ກໍ່ເຂົ້າຮວມໂຄງການທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ ໂດຍທີ່ບໍ່ໂດຍກຽມຕົວ ກຽມໃຈ ສໍາຫຼັບວຽກ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມມາກອນ, ຈຶ່ງລະມັດລະວັງ ສໍາລັບອາການ ຂອງຄວາມເສົ້າໂສກເສຍໃຈ.
2. ການສຳພາດ ຢູ່ໃນຄູກ ກັບຜູ້ຖືກຄະດີຄ້າມະນຸດ ອາດຈະເປີດເຜີຍໃຫ້ຮູ້ທີ່ ຢູ່ຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ຜູ້ຮັບເຄາະແທນຄົນອື່ນ ຫຼື ຜູ້ທີ່ບໍລິສຸດຖິດລົງໂທດ ຍອນມີການຕິດສິນບິນ ຫຼື ຈຸດອອນອື່ນໆຂອງຂະບວນການຍຸຕິທຳ. ຈົ່ງກຽມພ້ອມເພື່ອບັນທຶກ ແລະ ດຳເນີນການກັບກໍລະນີດັ່ງກ່າວ.
3. ການຕິດຕາມ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ພາຍຫຼັງການລົງກັບ ຫຼື ພາຍຫຼັງກິດຈະກຳ ສາມາດເປີດເຜີຍໃຫ້ເຫັນວ່າ ຊີວິດຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຍັງເຕັມໄປດ້ວຍ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທ່າທາຍ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ແນວໃດ. ຈົ່ງກຽມພ້ອມທີ່ຈະດຳ ເນີນການກັບການຮ່ອງຂໍ ເພື່ອໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອລຶບລາງມົນທົນ, ການ ຫວາງງານ, ຂາດແຄນເງິນ, ໜີ້ສິນ, ມີບັນຫາທາງຈິດໃຈ, ບັນຄອບຄົວ ຫຼື ບັນຫາອື່ນໆ ທີ່ອາດຈະກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການໄດ້ຮັບການຊ່ວຍ ເຫຼືອ.
4. ການລົງຢ້ຽມຢາມຊຸມຊົນຈຸດສຸມ (ສະຖານທີ່ຕົ້ນທາງ ຫຼື ປາຍທາງ) ຂອງອົງການຕາມການຄ້າມະນຸດທີ່ມີຊື່ສຽງ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ມີມົນທົນ, ການໂຕ້ຕອບ ແລະ ຜົນກະທົບທາງລົບອື່ນໆ. ຫຼຸດຜ່ອນທ່າແຮງຂອງ ຜົນ ກະທົບທາງລົບດັ່ງກ່າວດ້ວຍການເຮັດໃຫ້ຫົວໜ້າ ແລະ ສໍາມະຊິກຊຸມຊົນ ໝົດຄວາມຮູ້ສຶກຕໍ່ການຢ້ຽມຢາມທີ່ຜ່ານມາເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ສ້າງວິທີກວດກາຕິດຕາມຄວາມຮູ້ສຶກດັ່ງກ່າວ ດ້ວຍການລົງຕິດຕາມຢ້ຽມຢາມ ຫຼື ໂທລະສັບຖາມ.

7. ບໍ່ລັງເລທີ່ຈະຊ່ວຍຜູ້ອື່ນ: ໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ມີໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດ

ການສໍາຫຼວດ ແລະ ກິດຈະກຳຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງ
ເຈົ້າສາມາດ ໃຫ້ປະໂຫຍດຫຍັງແດ່?

ສໍາລັບການສໍາຫຼວດ, ໃຫ້ພິຈາລະນາ...

- ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ກ່ຽວກັບຜົນໄດ້ຮັບຫຼ້າສຸດ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປຂອງວຽກ.
- ບໍ່ອ່ານຂໍ້ມູນ ພ້ອມກັບຂໍ້ແນະນຳທີ່ຊັດເຈນ ແລະ ເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ ແກ່ຄູ່ຮ່ວມ ງານດ້ານການພັດທະນາ ເຊິ່ງຄູ່ຮ່ວມງານສາມາດນຳໃຊ້ ຂໍ້ມູນເພື່ອປັບປຸງໂຄງການຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍການຮຽນຮູ້ຈາກຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ.
- ຝຶກອົບຮົມ ນັກສໍາຫຼວດ, ສະຖາບັນການສຶກສາ ແລະ ອົງການ NGO ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບຂະແໜງການ ແລະ ວິທີການວິໄຈ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດສືບຕໍ່ການຂະຫຍາຍພາກປະຕິບັດທີ່ມີຈັນຍາບັນ ແລະ ເຄັ່ງຄັດຫຼາຍຂຶ້ນ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.
- ລົງພິມໃນສື່ສິ່ງພິມສາກົນ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເຮັດປາຖະກະຖາຢູ່ໃນເວທີສາກົນ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບຜົນຂອງການສໍາຫຼວດ.

ສຳລັບ ໂຄງການ, ໃຫ້ພິຈາລະນາ...

- ✓ ຈັດຕັ້ງການຕີລາຄາ ແລະ ປະເມີນຜົນກະທົບ ທີ່ສັດຊື່, ເອກະລາດ ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນດ້ານດີ ແລະ ດ້ານອ່ອນ ຂອງພາກປະຕິບັດ ກັບ ຄູ່ຮວມງານ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ລັດຖະບານ.
- ✓ ຂໍ້ຮ້ອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ ໃຫ້ຕີລາຄາ ປະສິດທິຜົນຂອງໂຄງການ ແລະ ຂໍ້ຄຳແນະນຳຂອງເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບ ການປັບປຸງ
- ✓ ເຮັດຊຳຄືນ ຫຼື ຂະຫຍາຍ ໂຄງການທີ່ຜ່ານການທົດລອງຕົວຈິງແລະເຫັນ ວ່າໄດ້ຮັບຜົນດີ ແລະ ທົບທວນຄືນ ຫຼື ຢຸດຕິໂຄງການທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ.

ຜູ້ແທນລັດຖະບານຈີນ ປົກສາຫາລື
ກ່ຽວກັບຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງນັກສຳຫຼວດ
ດ້ານມະນຸດວິທະຍາ ກ່ຽວກັບ
ການທ່ອງທ່ຽວທາງເພດເດັກ ຢູ່ໃນ ອາຊີ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເຄື່ອງມື ສຳລັບການເຊື່ອມໂຍງມາດຖານ
ດ້ານຈັນຍາບັນເຂົ້າໃນ ການສຳຫຼວດ ແລະ
ການດຳເນີນໂຄງການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ

ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຕ້ານການຄ້າມະນຸດ
ຂອງ ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ
ໄລຍະທີ III: 2007-2010

ແບບຟອມທົບທວນຈັນຍາບັນ ສໍາລັບການສໍາຫຼວດ
ໃນວຽກງານຕ້ານການຄ້າມະນຸດ

ຄໍາແນະນຳ ສໍາລັບນັກສໍາຫຼວດ ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ໂດຍ UNIAIP

1. ທົບທວນ ຄູ່ມືກ່ຽວກັບ ຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ໃນວຽກງານຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ປີ 2008 ຂອງ UNIAIP ຢ່າງລະອຽດ, ໂດຍສຸມໃສ່ ເຈັດຫຼັກການພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບ ຈັນຍາບັນ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ໃນວຽກງານ ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງ UNIAIP.
2. ທົບທວນຄືນວິທີປະຕິບັດການສໍາຫຼວດ ແລະ ປຽບທຽບກັບລາຍການສໍາລັບກວດກາຄວາມປອດໄພ ແລະ ຈັນຍາບັນ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນໄຕ້ຕອງອື່ນໆ ທີ່ຈໍາເປັນສໍາລັບການສໍາຫຼວດ.
3. ປະກອບຂໍ້ຄວາມ ໃສ່ແບບຟອມສະບັບນີ້ ແລ້ວສົ່ງໃຫ້ UNIAIP ຕາມເວລາທີ່ໂດຍກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນເອກະສານໜ້າປົກ ທີ່ຕິດຂັດມາກັບຄູ່ມືສະບັບນີ້, ນຳໃຊ້ໜ້າເຈຍເທົ່າທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ໝາຍເອກະສານຊ່ອນທ້າຍທີ່ຕ້ອງການ: ແບບຟອມການໃຫ້ຂໍ້ມູນດວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ເປັນພາສາ ອັງກິດ ແລະ ພາສາທ້ອງຖິ່ນ (ຄຳຖາມທີ 3).
4. ຕອບສະໜອງກັບການສອບຖາມທີ່ຖືເອົາຈັນຍາບັນເປັນຈຸດສູນກາງອື່ນໆ ຂອງ UNIAIP ຖ້າຈໍາເປັນ.

ໜ່ວຍງານ ຂອງ UNIAIP ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຢ່າງສູງ!

ຫຼັກການພື້ນຖານທີ 1.
ບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ: ມີຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ ແຕ່ວາງຕົວເປັນກາງ.

ຄຳຖາມທີ 1: ຄວາມສ່ຽງດ້ານຄວາມປອດໄພ, ດ້ານຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ດ້ານໃດແດ່ ທີ່ເຈົ້າຄາດວ່າຈະຕ້ອງປະເຊີນ ໃນເວລາທີ່ສຳພາດ ຜູ້ທີ່ອາດຈະແມ່ນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ (ຫຼືກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າມະນຸດ)? ກະລຸນາອະທິບາຍ ສະພາບແວດລ້ອມ ຮອບຕົວ ທີ່ເຈົ້າຄາດວ່າຈະໄດ້ສຳພາດບຸກຄົນເຫຼົ່ານັ້ນ, ຄວາມສ່ຽງທີ່ຄາດວ່າຈະເກີດຂຶ້ນ ແລະ ແຜນການສຳລັບຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ.

[ຂຽນຄຳຕອບຂອງເຈົ້າລົງບ່ອນນີ້, ນຳໃຊ້ໜ້າເຈ້ຍຕາມທີ່ຕ້ອງການ]

ຫຼັກການພື້ນຖານທີ 2.
ກຳນົດລະດັບຄວາມປອດໄພ ແລະ ການປ້ອງກັນຕົນເອງ: ວິໄຈ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ.

ຄຳຖາມທີ 2: ກະລຸນາອະທິບາຍ ຄວາມສ່ຽງດ້ານຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມອັນຕະລາຍ ທີ່ເຈົ້າອາດຈະປະເຊີນ ແລະ ແຜນສຳລັບຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງດັ່ງກ່າວ. ພ້ອມທັງອະທິບາຍແຜນ ສຳລັບຮັບຮອງກໍລະນີສຸກເສີນ ດ້ານຄວາມປອດໄພ.

[ຂຽນຄຳຕອບຂອງເຈົ້າລົງບ່ອນນີ້, ນຳໃຊ້ໜ້າເຈ້ຍຕາມທີ່ຕ້ອງການ]

ຫຼັກການພື້ນຖານທີ 3.
ໄດ້ຂໍ້ມູນມາຈາກຄວາມສະໝັກໃຈ, ປາດສະຈາກການບັງຄັບຂໍ້ມູນ.

ຄຳຖາມທີ 3: ກະລຸນາອະທິບາຍ ວ່າເຈົ້າຈະຕອບແທນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແນວໃດ ແລະ ເຫດຜົນສຳລັບການຕອບແທນ.

ຕິດຂັດແບບຟອມການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ທີ່ເປັນພາສາ ອັງກິດ ແລະ ພາສາທ້ອງຖິ່ນ.

[ຂຽນຄຳຕອບຂອງເຈົ້າລົງບ່ອນນີ້, ນຳໃຊ້ໜ້າເຈ້ຍຕາມທີ່ຕ້ອງການ]

ຫຼັກການພື້ນຖານທີ 4.
ການບໍ່ເປີດເຜີຍຊື່ຂອງຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ຮັກສາຄວາມລັບຂອງຂໍ້ມູນ ແມ່ນ
ຖືເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດ.

ຄໍາຖາມທີ 4: ກະລຸນາອະທິບາຍ ແຜນການສໍາລັບ ການຮັບປະກັນກ່ຽວກັບຄວາມລັບ ແລະ ການບໍ່ເປີດເຜີຍແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ສໍາລັບຜູ້ເຂົ້າຮວມການສໍາຫຼວດ. ສະໜອງຂໍ້ມູນລະອຽດກ່ຽວກັບສິ່ງຈໍາກັດຕ່າງໆ ທີ່ເຈົ້າສາມາດ ຄາດຄະເນໄດ້ລວງໜ້າ ສໍາລັບຄວາມສາມາດໃນການຮັກສາຄວາມລັບ ແລະ ບໍ່ເປີດເຜີຍແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ. ພອມທັງອະທິບາຍລະບົບການເກັບກຳ ແລະ ຮັກສາຂໍ້ມູນ ແລະ ການຮັບປະກັນບໍ່ເປີດເຜີຍແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ຮັກສາຄວາມລັບ.

[ຂຽນຄໍາຕອບຂອງເຈົ້າລົງບ່ອນນີ້, ນຳໃຊ້ໜ້າເຈ້ຍຕາມທີ່ຕ້ອງການ]

ຫຼັກການພື້ນຖານທີ 5.
ຄັດເລືອກ ແລະ ກະກຽມ ນາຍພາສາ ແລະ ໜ່ວຍງານພາກສະໜາມໃຫ້
ພອມພຽງ.

ຄໍາຖາມທີ 5: ກະລຸນາອະທິບາຍ ມາດຖານ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ທີ່ຈະໃຊ້ໃນການຄັດເລືອກ, ວ່າຈາກ ແລະ ຝຶກອົບຮົມນາຍພາສາ ແລະ ໜ່ວຍງານພາກສະໜາມ. ສະໜອງຂໍ້ມູນລະອຽດ ກ່ຽວກັບຈໍານວນສໍາມະຊິກຂອງໜ່ວຍງານ, ຕຳແໜ່ງ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ, ການຢັ້ງຢືນດ້ານປະສົບການ ແລະ ສາຍພົວພັນ ດ້ານວຽກງານ, ອໍານາດໜ້າທີ່.

[ຂຽນຄໍາຕອບຂອງເຈົ້າລົງບ່ອນນີ້, ນຳໃຊ້ໜ້າເຈ້ຍຕາມທີ່ຕ້ອງການ]

ຫຼັກການພື້ນຖານທີ 6.
ກຽມຂໍ້​ມູນ, ເອກະສານອາງອີງ ແລະ ກຽມພ້ອມສຳລັບທຸກກໍລະນີສຸກເສີນ.

ຄຳຖາມທີ 6: *[ຖ້າສຳພາດ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ]* ເຈົ້າກຳລັງຈະສຳພາດຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ທີ່ຍັງຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ອັນຕະລາຍບໍ່? ຖ້າເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, ກະລຸນາອະທິບາຍວ່າ ເຈົ້າຈະຈັດການກັບ ສະຖານະການສຸກເສີນແນວໃດ ເຊັ່ນ ພົບເຫັນການບັງຄັບຂົ່ມຂູ່ຂັ້ນ ຮຸນແຮງ ຫຼື ໄດ້ຮັບການຮອງຂໍ້ໃຫ້ຊ່ວຍຢ່າງຮີບດວນ.

[ຖ້າສຳພາດພື້ນ້ອງ, ຄົນໃກ້ຄຽງ ຫຼື ຜູ້ອື່ນທີ່ອາດມີການພົວພັນກັບ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ]

ເຈົ້າກຳລັງຈະສຳພາດ ຜູ້ທີ່ອາດ ຈະເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນທີ່ຈະສາມາດໃຊ້ເປັນຫຼັກຖານສຳລັບ ຄະດີ ຫຼື ຜູ້ທີ່ອາດຈະມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບຄະດີບໍ່? ຖ້າເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, ກະລຸນາອະທິບາຍວ່າ ເຈົ້າຈະຈັດການກັບ ຂໍ້ມູນນັ້ນແນວໃດ ແລະ ອະທິບາຍວ່າເຈົ້າຈະເຮັດແນວໃດ ຖ້າ ຕຳຫຼວດ ຖາມເອົາຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວນັ້ນຈາກເຈົ້າ ຫຼື ໜ່ວຍງານສຳຫຼວດຂອງເຈົ້າ.

[ຂງນຄຳຕອບຂອງເຈົ້າລົງບ່ອນນີ້, ນຳໃຊ້ໜ້າເຈ້ຍຕາມທີ່ຕ້ອງການ]

ຫຼັກການພື້ນຖານທີ 7.
ບໍລິເວນທີ່ຈະຊ່ວຍຜູ້ອື່ນ: ໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ມີໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດທີ່ດີ.

ຄຳຖາມທີ 7: ກະລຸນາອະທິບາຍ ແຜນການທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຂອງການສຳຫຼວດມີປະ ໂຫຍດສູງສຸດ ຕໍ່ຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກການສຳຫຼວດ.

[ຂງນຄຳຕອບຂອງເຈົ້າລົງບ່ອນນີ້, ນຳໃຊ້ໜ້າເຈ້ຍຕາມທີ່ຕ້ອງການ]

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ A2

ໃບຢັ້ງຢືນ ການຮັບຄ່າຕອບແທນ ສໍາລັບການ ໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ

ຮ່າງເອກະສານຕໍ່ໄປນີ້ ແມ່ນຕົວຢ່າງ ຂອງວິທີການເຊື່ອມການຮັບຄ່າຕອບແທນເຊົ້າກັບໃບຢັ້ງຢືນການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ, ເຊິ່ງຕ້ອງການພຽງແຕ່ແບບຟອມດຽວ ແລະ ລາຍເຊັນດຽວຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ - ແລະ ລາຍເຊັນຍັງຢືນວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຍອມຮັບຄ່າຕອບແທນ ເມື່ອເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈລະອຽດ ແລະ ສະໝັກໃຈ ໃຫ້ສໍາພາດ ຫຼື ຮ່ວມໂຄງການເທົ່ານັ້ນ.

- ລາຍເຊັນຕ້ອງ ໄດ້ກ່ອນການສໍາພາດ ຫຼື ກ່ອນໂຄງການ, ບໍ່ແມ່ນຫຼັງຈາກນັ້ນ.
- ຖ້າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມບໍ່ສາມາດອ່ານແບບຟອມ, ຫຼື ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການອ່ານ, ອ່ານໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຟັງ ແລະ ເຮັດຕາມຂັ້ນຕອນຂອງ ຂໍ້ແນະນໍາການເກັບກໍາຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ A3).
- ເມື່ອຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຊັນໃສ່ເຈ້ຍແລ້ວ, ບໍ່ໃຫ້ມີ ຊື່ ຫຼື ລາຍເຊັນຂອງຜູ້ອື່ນຢູ່ໃນເຈ້ຍໃບນັ້ນອີກ - ໜຶ່ງແບບຟອມໃຊ້ສໍາລັບໜຶ່ງຄົນເທົ່ານັ້ນ.
- ໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ທຸກຄົນເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າບໍ່ໄດ້ຕ້ອງການໃຫ້ເຮັດສິ່ງອື່ນ ນອກຈາກການເລົ່າຄວາມຈິງ - ບໍ່ໄດ້ຕ້ອງການໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເລົ່າເລື່ອງໃດໜຶ່ງ ຫຼື ໃຫ້ຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງ ເພື່ອແລກກັບຄ່າຕອບແທນ.

ໂຄງການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ ຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ

ວັນທີ:

ສະຖານທີ່:

ຂ້າພະເຈົ້າ ຍັງຢືນວ່າ ໄດ້ຮັບ ..... [ໃສ່ຈຳນວນຄ່າຕອບແທນ]
ສຳລັບການໃຊ້ເວລາ ໂອລົມກັບ ..... [ໃສ່ຊື່ຂອງຜູ້ສຳພາດ],
ທີ່ເຮັດວຽກກັບ ..... [ໃສ່ຊື່ໜ່ວຍງານ] ແລະ
ມີຄວາມສົນໃຈກ່ຽວກັບ .....
[ໃສ່ຈຸດປະສົງຂອງການສຳຫຼວດ].

ຂ້າພະເຈົ້າ ຮັບຊາບວ່າ ຂ້າພະເຈົ້າຈະຕອບ ສະເພາະຄຳຖາມທີ່ຕ້ອງການ
ຕອບເທົ່ານັ້ນ. ຂ້າພະເຈົ້າຈະຕອບຄຳຖາມດ້ວຍຄວາມຊື່ສັດ ແລະ
ຖາ ຂ້າພະເຈົ້າຕ້ອງການ ຂ້າມຄຳຖາມ ຫຼື ຢຸດຕິການໃຫ້ສຳພາດ,
ຂ້າພະເຈົ້າຈະບອກຜູ້ສຳພາດ. ຖາ ຂ້າພະເຈົ້າ ມີຄຳຖາມ, ຂໍຂອງໃຈກ່ຽວກັບ
ການສຳພາດ, ຂ້າພະເຈົ້າຈະຕິດຕໍ່ຜູ້ສຳພາດ ດ້ວຍການ .....

.....
[ໃສ່ຂໍ້ມູນການຕິດຕໍ່].

ຊື່ແຈ້ງ

ລາຍເຊັນ ຫຼື ຈຳໂປ່

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ A3

ຂໍ້ແນະນຳ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ຄຳໃຫ້ສຳພາດ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ

ຈຸດປະສົງ: ຈຸດປະສົງຂອງ ລະບຽບ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຄຳໃຫ້ສຳພາດ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈ ວ່າຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ (ເຊິ່ງອາດ ຈະກົກທັງສີ, ສັບສິນ, ຍ້ານກົວ ຫຼື ມີຄວາມຮູ້ສຶກກົດດັນ) ໃຫ້ການສຳພາດ ແບບ ເຕັມທີ່, ມີອິດສະຫຼະ ແລະ ມີຄວາມສະໝັກໃຈ.

ຄຳແນະນຳ:

- ດີທີ່ສຸດແມ່ນ ຄວນຈື່ເນື້ອໃນຂອງແບບຟອມ ແລະ ອະທິບາຍ ປາກເປົ່າໃຫ້ ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຟັງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເປັນກັນເອງ ແລະ ສ້າງຄວາມສຳພັນ.
- ຖ້າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕ້ອງການເລື່ອນ, ປ່ຽນສະຖານທີ່ ຫຼື ຍົກເລີກການໃຫ້ສຳພາດ ຄວນນັບຖືສິດດັ່ງກ່າວ.
- ການສຳພາດຄວນເກີດຂຶ້ນ ຖ້າຫາກວ່າ ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດມີຄວາມສະໝັກໃຈ ຍິນຍອມ ແລະ ຮັບຮູ້ຢ່າງລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ.
- ຖ້າເປັນໄປໄດ້ ຜູ້ສຳພາດ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ ໄວ້ໃຈ ຄວນເປັນພິຍານ ໃນຂັ້ນຕອນການໃຫ້ສຳພາດ. ບຸກຄົນຈາກອຳນາດການປົກຄອງ ບໍ່ຄວນ ເຂົ້າຮ່ວມ, ຍ້ອນມັນອາດຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນເກີນຄວນເຮັດໃຫ້ ຜູ້ໃຫ້ສຳ ພາດ ຕ້ອງຈຳໃຈໃຫ້ສຳພາດ.
- ຜູ້ສຳພາດຄົນອື່ນ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມການສຳພາດ ທີ່ດຳເນີນໄປ ຕາມ ຂັ້ນຕອນ. ຫຼັງຈາກການສຳພາດຜ່ານໄປ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຈາກໄປ, ທັງ ສອງຄົນເຊັ່ນແບບຟອມ. ຕິດຂັດແບບຟອມໃສ ຄູ່ມືການໃຫ້ສຳພາດ ຫຼື ເຈ້ຍບັນທຶກຂໍ້ຄວາມ.

ການແນະນຳໂຕ

ສະບາຍດີ, ຂ້ອຍຊື່ ..... ຂ້ອຍແມ່ນ ..... ຢູ່ທີ່ .....

ອະທິບາຍ ຂັ້ນຕອນການສຳພາດ

ພວກເຮົາຈະໃຊ້ເວລາຂອງທ່ານເຄິ່ງຊົ່ວໂມງ ແລະ ຖາມທ່ານບາງ ຄຳ ຖາມກ່ຽວກັບ.....[ອະທິບາຍກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງຂອງການສຳພາດ]. ໃນ ເວລາທີ່ກຳລັງລົມກັນ, ຖ້າທ່ານຕ້ອງການຢຸດຕິການສຳພາດຕອນໃດ ກະລຸນາບອກ ແລະ ພວກເຮົາຈະຢຸດທັນທີ.

ເຫດຜົນ ສຳລັບການສຳພາດ

ພວກເຮົາເຮັດການສຳພາດຄັ້ງນີ້ ເພື່ອ ..... [ອະທິບາຍເຫດຜົນ ສຳລັບການສຳພາດ].

ເນື້ອໃນຂອງການສຳພາດ

ນີ້ຄືສິ່ງທີ່ພວກເຮົາຕ້ອງການຈະຖາມທ່ານ:..... [ໃຫ້ເນື້ອໃນຂອງຄຳ ຖາມໂດຍລວມ.....]. ພວກເຮົາຈະບໍ່ຖາມທ່ານກ່ຽວກັບ..... [ອະທິ ບາຍວ່າຈະບໍ່ຖາມເລື່ອງຫຍັງ - ຕົວຢ່າງ ບັນຫາທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ພົບໃນ ເວ ລາທີ່ຖືກຂາຍ, ເນື່ອງຈາກອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເຈັບປວດຈິດໃຈ.]

ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນ

ພວກເຮົາຈະໃຊ້ຂໍ້ມູນເພື່ອໃຫ້ພວກເຮົາສາມາດ ..... ເທົ່ານັ້ນ[ອະ ທິບາຍວ່າຈະໃຊ້ຂໍ້ມູນແນວໃດ ແລະ ຈະແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນກັບໃຜ]. ຖ້າພວກເຮົາຈະເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນໃນທຸກຮູບແບບ ຫຼື ເອົາຂໍ້ມູນໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ນອກຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ນັ້ນ, ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຈະຖືກປິດລັບ ແລະ ຈະບໍ່ມີໃຜ ຮູ້ເຖິງການສົນທະນາຂອງພວກເຮົາ.

ການຮັກສາຄວາມລັບ

ທຸກຢ່າງທີ່ທ່ານບອກຈະຖືກຮັກສາເປັນຄວາມລັບ. ຈະບໍ່ມີໃຜຮູ້ວ່າທ່ານໃຫ້ການສຳພາດກັບພວກເຮົາໃນຄັ້ງນີ້. ທ່ານບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງບອກຊື່ຂອງທ່ານ, ຖ້າທ່ານບໍ່ຕ້ອງການຈະບອກ ແລະ ຖ້າທ່ານຕ້ອງການແນວນັ້ນ, ຂ້າພະເຈົ້າຈະບໍ່ຂຽນຊື່ຂອງທ່ານ. ເນື້ອໃນຂອງການສຳພາດຈະເອົາໄປສົນທະນາກັບ.....ເທົ່ານັ້ນ [ອະທິບາຍກ່ຽວກັບຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ] ແລະ ຈະບໍ່ໃຫ້ຜູ້ອື່ນອີກ. ພວກເຮົາຮັບຮອງວ່າ ສິ່ງທີ່ທ່ານບອກ ພວກເຮົາຈະບໍ່ມີໃຜຮູ້ນຳ, ເຊິ່ງລວມທັງພະນັກງານຂອງໂຄງການ, ພູຄູຂອງທ່ານ, ຄອບຄົວຂອງທ່ານ ຫຼື ຜູ້ອື່ນໆທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນອົງການ.

ກ່ຽວກັບການປ້ອງກັນ

ພວກເຮົາຕ້ອງການແນ່ໃຈວ່າ ທ່ານຮູ້ສຶກປອດໄພ ແລະ ສະດວກສະບາຍສຳລັບການສຳພາດ. ຖ້າທ່ານຄິດວ່າ ການໂອ້ລົມກັບຂ້າພະເຈົ້າ ສາມາດສ້າງບັນຫາໃຫ້ກັບທ່ານ, ກະລຸນາບອກຂ້າພະເຈົ້າ. ທ່ານມີຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບການສຳພາດກັບຂ້າພະເຈົ້າບໍ່? [ລໍຖ້າການຕອບຮັບ. ຢຸດຕິການສຳພາດ ຖ້າຖືກຂໍຮອງ.]

ຄວາມສະໝັກໃຈ ຂອງ ຜູ້ອື່ນ

ພວກເຮົາໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດຈາກ.....[ແຈ້ງລາຍຊື່ຂອງທຸກຄົນທີ່ໃຫ້ການອະນຸຍາດ, ເຊັ່ນ ພໍ່ແມ່ ຫຼື ຜູ້ອຳນວຍການສູນ] ເພື່ອໃຫ້ສຳພາດທ່ານ. ພວກເຮົາເຊົາເຈົ້າພໍໃຈກັບການດຳເນີນການສຳພາດຄັ້ງນີ້ ແລະ ທ່ານມີອິດສະຫຼະ ໃນການສົນທະນາ ຕາມທີ່ທ່ານຕ້ອງການ. ແຕ່ວ່າ ຖ້າທ່ານທ່ານ ມີຄວາມສົງໄສ, ທ່ານສາມາດຖາມໃຜກ່ອນກໍໄດ້ ແລະ ພວກເຮົາສາມາດດຳເນີນການສຳພາດຕາມພາຍຫຼັງ. ທ່ານຕ້ອງການໂອ້ລົມກັບໃຜກ່ອນບໍ່ ກ່ອນທີ່ພວກເຮົາຈະດຳເນີນການສຳພາດ? [ລໍຖ້າການຕອບຮັບ. ເລື່ອນການສຳພາດ ຖ້າຖືກຂໍຮອງ.]

ເຮັດໃຫ້ໝັ້ນໃຈ ສໍາລັບ ການໃຫ້ສໍາພາດ

ຖ້າເວລານີ້ບໍ່ເໝາະສົມ, ພວກເຮົາສາມາດຈັດເວລາທີ່ເໝາະສົມກວ່ານີ້. ພວກເຮົາຕ້ອງການໃຊ້ເວລາລົມກັບທ່ານ ໃນສະຖານທີ່ທີ່ທ່ານຮູ້ສຶກສະດວກສະບາຍ ແລະ ບໍ່ຖືກລົບກວນຈາກຜູ້ອື່ນ. ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າວາເວລານີ້ບໍ່ເໝາະສົມສໍາລັບທ່ານ, ກະລຸນາບອກຂ້າພະເຈົ້າ. ທ່ານຄິດວາເວລາ ແລະ ສະຖານທີ່ນີ້ ເໝາະສົມບໍ່? [ລໍຖ້າການຕອບຮັບ. ຈັດເວລາ ແລະ ສະຖານທີ່ໃໝ່ ຖ້າຖືກຂໍຮ້ອງ.]

ຄໍາຖາມອື່ນໆ

ທ່ານມີຄໍາຖາມອື່ນກ່ຽວກັບການສໍາພາດຄັ້ງນີ້ບໍ່?

ຂໍອະນຸຍາດ ດໍາເນີນການສໍາພາດ

ບໍ່ເປັນຫຍັງບໍ່ ຖ້າພວກເຮົາຈະສໍາພາດ?

[ລໍຖ້າການຕອບຮັບ ທາງບວກ ຫຼື ທາງລົບທີ່ຊັດເຈນ. ຢຸດຕິການສໍາພາດ ຖ້າຖືກຂໍຮ້ອງ.]

ໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດ ດໍາເນີນການສໍາພາດ ຈາກຜູ້ໃຫ້ສໍາພາດ, ເປັນພິຍານໂດຍ:

_____
ຜູ້ສໍາພາດ/ພິຍານ

_____
ຜູ້ສໍາພາດ/ພິຍານ

_____
ວັນທີ

_____
ວັນທີ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ A4

ຂໍ້ຫ້າມ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳ ຢູ່ພາກສະໜາມ ຂອງ UNIAP

1. ໃຫ້ແນ່ໃຈກ່ຽວກັບການໃຫ້ຂໍ້ມູນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ! ປະຕິບັດຕາມຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຈັນຍາບັນ ເພື່ອໃຫ້ໝັ້ນໃຈກ່ຽວກັບຄວາມເປັນອິດສະຫຼະ, ຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມສະໝັກໃຈເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການສຳຫຼວດ ແລະ ໂຄງການພົດທຸກຄົນ.
2. ແນະນຳຕົວເຈົ້າເອງ ແລະ ເພື່ອນຮ່ວມງານຂອງເຈົ້າ ໃນຕອນຕົ້ນຂອງການສຳພາດ ຫຼື ການສົນທະນາ ແລະ ອະທິບາຍຈຸດປະສົງຂອງຄຳຖາມ ແລະ ຂອງໂຄງການ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວອາດ ມີຂຶ້ນດ້ວຍການສົນທະນາແບບບໍ່ເປັນທາງການ.
3. ຖາມເທື່ອລະຄຳຖາມ, ໂດຍສະເພາະ ຖ້າຫາກໃຊ້ນາຍພາສາ ແລະ ໃຊ້ຄຳສັບ ແລະ ຫຼັກໄວຍາກອນທີ່ງ່າຍດາຍ ແທນທີ່ການໃຊ້ຄຳສັບ ວິຊາການ ແລະ ຄຳສັບສະເພາະ.
4. ປະຕິບັດກັບຜູ້ທີ່ຢູ່ໃຕ້ບັນຊາ ຄືກັນກັບໝູ່ຄູ່. ຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກສະບາຍໃຈ ແລະ ສືບສາຍຕາເມື່ອລົມກັບເຂົາເຈົ້າ. ໃຊ້ພາສາທີ່ຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກສະບາຍ ແລະ ຫຼີກລ່ຽງການສືບສາຍຕາພຽງແຕ່ກັບນາຍພາສາເທົ່ານັ້ນ.
5. ກຽມອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ, ແລະ ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມອື່ນໆ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ເໝາະສົມເພື່ອ ຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມໃຫ້ເປັນໄປຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ມີຄວາມລຽບງ່າຍ.
6. ບໍ່ສ້າງສົມມຸດຖານ. ຫຼີກລ່ຽງການເຮັດໃຫ້ປະສົບການ ແລະ ການສົມມຸດຖານຂອງເຈົ້າ ເປັນອຸປະສັກໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນໂດຍບໍ່ມີອັກຄະຕິກັບຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ. ບໍ່ຟັງສິ່ງທີ່ຢາກຟັງ ແລະ ເມີນເສີຍຄວາມ ຈິງອື່ນໆ.

7. ນຳໃຊ້ເຕັກນິກການຖາມທີ່ຫຼາກຫຼາຍ. ໃຊ້ຄຳຖາມເປີດເພື່ອຄົ້ນຫາຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ກິລິຍາທາທາງ ແລະ ໃຊ້ຄຳຖາມເຈາະຈີ້ມ ເພື່ອຄົ້ນຫາຂໍ້ມູນລະອຽດ. ເມື່ອຫົວຂໍ້ຖືກເຈາະຈີ້ມຈົນລະອຽດແລ້ວ ຄວນເລີ່ມຫົວຂໍ້ໃໝ່.
8. ຫຼີກລ່ຽງການໃຊ້ຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງຄົນໃນການຖາມ ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ ໃນເວລາດຽວ. ຖາກການສົນທະນາອອກນອກຫົວຂໍ້ທີ່ຕ້ອງການສົນທະນາ, ປ່ອຍໃຫ້ການສົນທະນາດຳເນີນໄປຢ່າງເປັນທຳມະຊາດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ ໂດຍປາດສະຈາກການຕັ້ງຄຳຖາມທີ່ຕອບຍາກໃນເວລາທີ່ຂັດສົນ. ສຳລັບຄຳຖາມທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບຄຳຕອບ ສາມາດບັນທຶກໄວ້ແລະຖາມຕາມພາຍຫຼັງ.
9. ນາຍພາສາ ຄວນແປຄຳຖາມ ແລະ ຄຳຕອບໃຫ້ດີທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ເຮັດໄດ້. ເຂົາເຈົ້າຄວນ ຫຼີກລ່ຽງການຕອບຄຳຖາມ ແທນຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການມາກ່ອນກໍຕາມ. ສາມາດຖາມກ່ຽວກັບຄວາມຮູ້ຂອງເຂົາເຈົ້າຫຼັງຈາກການສຳພາດ.
10. ປ່ອຍໃຫ້ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດສືບຕໍ່ເວົ້າ ໂດຍປາດສະຈາກການລົບກວນ - ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຕັດຄວາມ ຫຼື ຕໍ່ປະໂຫຍກໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ. ເຈົ້າບໍ່ຮູ້ບາງທີອາດຈະມີຂໍ້ມູນອື່ນເຜີຍອອກມາອີກ ແລະ ມັນກໍເປັນການເສຍມາລະຍາດ.
11. ສຸພາບອອນໂຍນ, ມີຄວາມເປັນມິດ ແລະ ມີມາລະຍາດ. ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດໃຫ້ເວລາ ແລະ ຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ກັບເຈົ້າ; ເອົາພຽງສິ່ງທີ່ເຈົ້າຕ້ອງການເທົ່ານັ້ນ. ຢ່າເຮັດໃຫ້ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຕ້ອງໄດ້ນັ່ງລໍຖ້າ ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາທີ່ເຈົ້າສົນທະນາຫຼື ວິໄຈຂໍ້ມູນກັບ ຄູ່ຮວມງານ ຫຼື ນາຍພາສາ, ໂດຍທີ່ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດບໍ່ເຂົ້າໃຈ ພາສາທີ່ເຈົ້າໃຊ້ ຫຼື ບໍ່ເຂົ້າໃຈວ່າແມ່ນຫຍັງເກີດຂຶ້ນ.

12. ຖ້າຫາກເປັນຫົວຂໍ້ທີ່ມີຄວາມລະອຽດອ່ອນ, ໃຫ້ໃຊ້ຄຳຖາມ **ແບບທາງອອກ** ເພື່ອຊ່ວຍຊັກນຳໄປຫາບັນຫານັ້ນ. ວິທີດັ່ງກ່າວແມ່ນ ເໝາະສົມສຳລັບ ໂອລິມັກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ ອຳນາດ ການປົກຄອງ ຫຼື ໂອລິມັກັບຜູ້ທີ່ອາດຈະເຄີຍຖືກຂູດຮີດມາກ່ອນ.
13. ປົກກະຕິແລ້ວ **ໃຊ້ຄຳສັບທີ່ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດໃຊ້** ແມ່ນດີທີ່ສຸດ. ຕົວຢ່າງ, ຖ້າເຂົາເຈົ້າກ່າວເຖິງ ຄົນກາງ, ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າແມ່ນຜູ້ດຽວກັບ ຕົວແທນຈັດທາງານ, ນາຍໜ້າ ຫຼື ຜູ້ຄຳມະນຸດ.
14. **ຢ່າລະເມີດເສັ້ນຂອງຫຼັກຈັນຍາບັນ** ດ້ວຍຄຳຖາມທີ່ໃຊ້ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ. ວິໄຈຂອບເຂດຂອງຂໍ້ມູນທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ບໍ່ຈຳເປັນ ສຳລັບວຽກຢ່າງລະອຽດ ກ່ອນໜ້າການສຳພາດ. ຄຳຖາມເຈາະຈົ້ມລະອຽດກ່ຽວກັບການຖືກທໍລະມານ, ການຖືກທາລຸນທາງຮາງກາຍ ແລະ ທາງເພດ ຫຼື ການຖືກຂົ່ມຂືນ ອາດຈະເປັນສາເຫດໃຫ້ເກີດຄວາມເຈັບປວດໂສກເສົ້າ ຄືນອີກ ແລະ ຄຳຖາມດັ່ງກ່າວໂດຍປົກກະຕິ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ຫຼື ເໝາະສົມສຳລັບການສຳຫຼວດ ຫຼື ໂຄງການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ. ການເກັບກຳຂໍ້ມູນລັກສະນະດັ່ງກ່າວຄວນແມ່ນໜ້າທີ່ຂອງ ທີ່ປົກຄອງ ຫຼື ນັກຈິດຕະວິທະຍາ ທີ່ຊຳນານງານ ແລະ ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມລະດັບສູງ ເທົ່ານັ້ນ.
15. **ມີຄວາມລະອຽດອ່ອນດ້ານວັດທະນາທຳ.** ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ, ເກືອບວ່າຢູ່ໃນທຸກປະເທດ ໃນອານຸພາກພື້ນລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ, ການນັ່ງປິ່ນຕົນໃສ່ຜູ້ອື່ນ ແມ່ນບໍ່ສຸພາບ. ຈິ່ງສັງເກດ ແລະ ເຮັດຕາມຄົນຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນເຊັ່ນ: ທາທາງການນັ່ງ, ການໃຊ້ມື, ພາສາຮາງກາຍ, ທາທິການວາງໂຕ ແລະ ວິທີການເວົ້າ ແລະ ການໃຊ້ສາຍຕາ.

ບັນທຶກສູນປະຊາທິປະໄຕ ກົມສຳນັກສູນປະຊາທິປະໄຕ ວຽກງານສະຫະປະຊາຊາດ ວຽກງານສະຫະປະຊາຊາດ

**ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຕ້ານການຄ້າມະນຸດ
ຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ**

**ຫ້ອງການບໍລິຫານໂຄງການ ປະຈຳພາກພື້ນ
ອາຄານ ອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ**

**ຊັ້ນ 7, ບລັກ B
ຖະໜົນ ຣາດຊະດຳເນີນນອກ
ບາງກອກ 10200, ປະເທດໄທ**

www.no-trafficking.org